

TIEDONJYVÄ

Jyväskylän yliopiston lehti No 1/2016

Kielet ja moni- kulttuurisuus

• ALUMNINUMERO

Kielet ja monikulttuurisuus

- 8 Kieli keskellä muutoksessa
- 12 Yhteistyö kannattaa ja tuo tulosta
- 16 Kulttuuri ei ole identiteetti

Ja vielä lisäksi

Tuoret ERC-hankemiljönäärit esittelyssä.....	5 ja 26	Treeni ja geenit sparraavat aivoja.....	32
Koulutus käy kaupaksi.....	22	Osumassa sote-osaaja.....	35

Seuraa meitä somessa:

YouTube

Kansi: Yliopiston kielikeskuksen johtaja Peppi Taalas
Kuva: Petteri Kivimäki

JYVÄSKYLÄN
YLIOPISTON LEHTI
NRO 1 • 2016

LEHTI VERKOSSA
jyu.fi/tiedonjyva

51. VUOSIKERTA
Painos 33 000 kpl

VASTAAVA TOIMITTAJA
Miikka Kimari
puh. 050 522 2015
miikka.kimari@jyu.fi

TOIMITUSSIHTEERI
JA JUTTUVINKIT
Anitta Kananen
puh. 040 805 4142
anitta.kananen@jyu.fi

ILMOITUSMYyntI
Anne Saarikoski
puh. 040 805 4840
anne.m.saarikoski@jyu.fi

TOIMITUS
Jyväskylän yliopisto
Viestintäpalvelut
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto

KUSTANTAJA
Jyväskylän yliopisto

PAINOPAikka
Forssa Print

SISÄINEN JAKELU
Vahtimestarit

TIEDONJYVÄN TILAUKSET
jyu.fi/tiedonjyva

TAPAHTUMAKALENTERI
julkaistaan vain verkossa.
Kaikki tapahtumat aikataulu-
ja paikkatietoineen löytyvät
jyu.fi/kalenteri

ISSN-L 0789-4805
ISSN 1798-6877 (verkkojulkaisu)

jyu.fi/tiedonjyva

Yliopisto uudistuu muuttuvassa ympäristössä

Kielet, kulttuuri ja yhteisöt muuttuvassa maailmassa on yksi yliopistomme tutkimuksen painoaloista. Maaliskuussa yliopiston hallitus päätti yhdistää humanistiset alat sekä yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen uudeksi humanistis-yhteiskuntatieteelliseksi tiedekunnaksi. Samassa yhteydessä pieniä laitoksia yhdistettiin suuremmiksi muodostamalla kieli- ja viestintätieteiden laitos ja musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos.

Nämä rakenteelliset uudistukset sekä käynnissä oleva opintosuunnitelmien uudistaminen vahvistavat edelleen Jyväskylän yliopiston asemaa kielten ja kulttuurin tutkimuksessa ja koulutuksessa. Yhtenä osoituksena tästä on Suomen Akatemian myöntämä profiloitumisrahoitus soveltavan kielentutkimuksen vahvistamiseksi.

VIIME VUONNA EUROOPPAAN suuntautunut pienimuotoinen kansainvaellus tekee monikulttuurisuuden tutkimuksesta entistä tärkeämpää. Suomi kansainvälistyy nopeasti, vaikka olemmekin jäljessä Ruotsista ja Tanskasta.

Tieteellisessä tutkimuksessa kansainvälistymisen alkoi jo aikaisemmin. Jyväskylän yliopiston opetus- ja tutkimushenkilökunnasta jo noin 15 prosenttia on ulkomaalaisia. Kansainvälisen henkilökunnan määrä oli viime vuoden lopussa 240, kun se kaksikymmentä vuotta aikaisemmin oli vain 15. Kansainvälisiä opiskelijoita yliopistossa on jo toista tuhatta.

ERILAISTEN SATTUMIEN KAUTTA minulla on ollut mahdollisuus asua ja työskennellä Suomen lisäksi viidessä eri maassa. Puolisoni on tanskalainen ja kolme lastamme syntyivät kaikki eri maissa. Kotikielenämme käytämme suomea ja englantia, jotka sekoittuvat hieman keskenään ja täydentyvät välillä tanskan kielen sanoilla. Jokaisessa kielessähän on sanoja, joita on vaikea kääntää. Tanskalaisen lapsenlapsemme vieraillessa puhumme myös tanskaa. Kielten ja kulttuurien sekamelska on elämää rikastuttavaa ja usein hauskaakin. ■

KUTSU JUHLALUENNOILLE

UUDET PROFESSORIT ESITTÄYTYVÄT

keskiviikkona 18. toukokuuta klo 12
Agoran Martti Ahtisaari -salissa Mattilanniemessä

Kemian professori
Heikki Tuononen

Modernia alkemiaa: epämetallit metallien valemurroissa

Kulttuuripolitiikan professori
Miikka Pyykkönen

Kulttuuripolitiikka ja monikulttuurinen yhteiskunta

Koulutuksen ja työelämän professori
Hannu Heikkinen

Työelämän muutos koulutuksen haasteena

Kyberturvallisuuden professori

– Digikehityksessä on otettava kyberturvallisuustekijät alusta asti huomioon. On tehokkaampaa suunnitella ja valmistaa turvallisia laitteita ja järjestelmiä kuin paikata niitä jälkikäteen, Jyväskylän yliopiston ensimmäinen kyberturvallisuuden professori **Martti Lehto** painottaa.

Lehto tarkastelee kyberturvallisuutta laajasti yhteiskunnan ja kansalaisten näkökulmasta. Hänen

NORA NIEMISPELTO

mukaansa digitaalinen murros perustuu ihmisten muuttuneisiin odotuksiin, yhteiskunnan kasvaneisiin tehokkuusvaatimuksiin ja teknologioiden mahdollisuuksiin.

– Kun viisi vuotta sitten rikolliset kykenivät hyödyntämään löytämiään tietoturvaavoittuvuuksia pitkän uurastuksen jälkeen, niin nyt se voi tapahtua muutamassa tunnissa, Lehto kuvailee kehitystä.

Sotatieteiden tohtori Lehto aloitti viiden vuoden määräaikaisen professuurinsa maaliskuussa. Lehto työskenteli aiemmin Suomen Ilmavoimissa. ■

Yhteiskuntapolitiikka täyttää 50 vuotta

Yhteiskuntapolitiikan oppituoli perustettiin Jyväskylän yliopistoon vuonna 1966, se täyttää 50 vuotta. Ensimmäinen professori, **Leo Paukkunen**, nimettiin vuonna 1968.

Oppiaineen nimeämiseen vaikuttivat hyvät suhteet seutukaavaliittoon ja alueelliseen yhdyskuntasuunnitteluun. Elettiin valtiojohtoisen suunnittelulouden aikaa, ja sen avuksi tarvittiin yhteiskuntapolitiikan tutkimusta.

Nimen valinta on osoittautunut onnistuneeksi. Se on ohjannut oppiaineen kehitystä niin, että se on säilyttänyt kiinnostavuutensa sekä opiskelijoiden että työnantajien silmissä. Lisäksi se on kestänyt hyvin aikaa.

Yhteiskuntapolitiikan 50-vuotisjuhlaseminaari järjestetään 14.6. klo 12.15–15.30 (Agora, Beeta-sali). ■

NÄYTTELYT

jyu.fi/museo

Näyttelykeskus Soihdussa

- 15.6.–30.7. Jyväskylän opiskelevat partiolaiset esittäytyvät
- 9.8.–30.9. Vivid spirit, Bridges 2016 -konferenssiin liittyvä matemaattisen taiteen näyttely ja 9.–19.8. Oivalla matematiikan taito -työpajo

Keski-Suomen luotomuseossa

- 15.3.–5.6. 7 ihmettä -Ihmisen kemian ja fysiikkaa. JY:n Opettajankoulutuslaitoksen opiskelijaryhmän suunnittelema näyttely
- 7.6.–25.9. (pois lukien 9.–14.8.) Kavalat kaunottaret. Markku Könkkölän kämmekkävalokuvia
- 9.–12.8. Elevations & stellations, Bridges 2016 -konferenssiin liittyvä matemaattisen taiteen näyttely

Avaimia aktiivisena ikääntymiseen

PETTERI KIVIMÄKI

Euroopan tutkimusneuvosto on myöntänyt professori **Taina Rantaselle** arvostetun, yli kahden miljoonan euron suuruisen ERC Advanced Grant -rahoituksen. Se on laatuaan ensimmäinen Jyväskylän yliopistossa. Sen saajat ovat erityisen ansiotuneita, varttuneita tutkijoita.

Rantanen tutkii aktiivisena vanhenemista Jyväskylän yliopiston Gerontologian tutkimuskeskuksessa.

– Aktiivisena vanheneminen tarkoittaa sitä, että henkilö tekee ja toteuttaa päätökset omista asioistaan, hän selventää.

Viime vuosina on ymmärretty vanhusten toimintakyvyn merkitys. Se on tärkeää aktiivisena vanhenemisen tekijä, mutta henkilön omat tavoitteet ja ympäristön tuki ovat myös tärkeitä.

– Tutkimus luo pohjaa sen ratkaisemiseen, miten vanhat ihmiset voivat mahdollisimman pitkään jatkaa elämäänsä haluamallaan tavalla. Haluaisin, että mahdollisimman monella vanhalla ihmisellä asiat ovat mahdollisimman hyvin, Rantanen tiivistää.

Vanhusten pitäisi muiden tavoin päästä mukaan monenlaisiin elämäntilanteisiin, käymään torilla ja kyläilemään. Kenenkään ei pitäisi joutua vangiksi omaan asuntoonsa.

– Nyt vanhusten pitäisi asua mahdollisimman pitkään kotona, vaikka kotipalvelut ovat riittämättömät. Tilanne on hankala. Rajoittunut elinpiiri ja hyvä elämänlaatu eivät esiinny koskaan yhdessä, Rantanen luonnehtii. ■

SALVE alumni, emeritus, promovoitava, opiskelija, mummi, kummi tai vaikka kalma!

Löydä Jyväskylän yliopiston paidat, lahjat, kirjat, paperitarvikkeet ja vaikka mitä kivaa kaiken ikäisille. Tule Seminaarinmäen kampukselle Soppi-myyntälään tai yliopiston verkkokauppaan. Pop up -myyntälämme paikalla myös promootiossa elokuussa 2016.

SOPPI
UNIVERSITY
SHOP

Aukioloajat ja ajankohtaiset asiat:
soppi@jyu.fi | p: 040 805 3978

Find us on
Facebook

www.jyu.fi/soppi

nyti 15 438 hakijaa

- lähes 2 800 aloituspaikkaa
- Suomen neljänneksi suosituin yliopisto

Perinteet elävät promootiossa

Miekka ja hattu tohtoreille, sepele ja sormus maistereille. Promootiojuhlassa akateemisen tutkinnon suorittaneet saavat oikeuden käyttää näitä yliopistollisia arvonmerkkejä, joilla on vuosisataiset perinteet.

Tohtorinhattu symboloi vapautta.

Miekka taas on hengen ase, jolla tohtori puolustaa totuutta, oikeutta ja hyvyyttä. Laakerisepele oli antiikin Kreikassa voiton, tiedon ja runouden symboli, ja maisterinsormus on ollut arvon tunnukseksi 1800-luvulta lähtien.

Jyväskylän yliopiston yhdeksättä

promootiota vietetään 12.–14.8.2016. Siihen osallistuu noin 90 maisteria ja noin 80 tohtoria. Lisäksi promovoidaan 13 kunniatohtoria.

Yliopiston omat opiskelijat ja aiemmin valmistuneet taitajat pääsevät monin tavoin esille promootiossa. Promootiokantaatin säveltää **Olli Moilanen**, itsekin yliopiston opiskelija, ja sen esittää opiskelijoiden kuorona aloittanut Musica. Promootiorunun kirjoittaa runoilija **Suvi Valli**, joka on myös opiskellut Jyväskylässä. Laajasaa kulttuuriohjelmassa kuullaan monen tyyllilajin muusikoita sekä nähdään liikunnallista osaamista.

Yleisö voi seurata promootiota Puistokatua pitkin kulkevan kulkueen aikana iltapäivällä 13.8.2016. ■

Lue lisää: juu.fi/promootio

Miksi muurahaiset tulevat – mitä tehdä?

Keväällä sisätiloihin tunkevat pienet mustat mauriaiset eli sokerimuurahaiset. Miksi ne tulevat ja miten niitä voi karkottaa? Bio- ja ympäristötieteiden laitoksen lehtori **Jari Haimi** antaa vinkkejä muurahaispulmiin.

– Ne tulevat ravinnon perässä. Mauriaisille kelpaa melkein sama ruoka kuin ihmisillekin, mutta erityisen persoja ne ovat makealle. Kun yksi tarmokas työlläinen löytää mieluista syötävää, vie se heti viestin pesätovereilleen, ja pian kohteessa käy kuhina. Keittiö kannattaakin pitää siistinä ja elintarvikkeet tiiviisti pakattuina, Haimi vinkkaa.

Varhaisimmin sisälle tulevat ne, joiden pesä on rakennuksen alla tai aivan seinän vieressä, siis paikoissa, joihin johtuu lämpöä sisätiloista. Myöhemmin ruokaa tulevat etsimään myös esimerkiksi pihalaatoituksen alla pesäänsä pitävät yksilöt. Torjuntakeinot ovat pitkälti rakennusteknisiä, muurahaisille ei tule olla pesäpaikkoja eikä kulkureittejä tarjolla.

Kivijalan viereen tai pihalaattojen alle asettuneita muurahaisyhdyskuntia on mahdollista kaivaa pois. Yleensä jo häirintä saa ne siirtymään. Toisaalta mauriaiset saattavat vuodesta toiseen

elää talon vierustalla muuttaen tarvittaessa vain pesän paikkaa.

– Kun muut keinot eivät tepsii, voi turvautua muurahaisia vastaan suunniteltuihin torjunta-aineisiin. Lisäksi Internet on tulvillaan vinkkejä erilaisten karkotteiden käyttöön. Joskus ohjeista on apua, mutta jokaisessa tilanteessa toimivaa karkotinta ei ole löydetty, Haimi toteaa. ■

Rakenne uudistuu vuoden alusta

Jyväskylän yliopisto tiivistää rakennettaan 1.1.2017 alkaen. Uudessa organisaatiossa on kuusi tiedekuntaa, vähemmän laitoksia sekä tehokkaammat ja tasalaatuiset palvelut. Uudistus toteutetaan ilman irtisanomisia. Säästöjä tavoitellaan toiminnan tehostamisella, määräaikaistuuksia noudattamalla ja eläköitymisillä.

Psykologia siirtyy yhteiskuntatieteistä kasvatustieteiden katon alle. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos yhdistetään humanistiseen tiedekuntaan ja näin syntyy uusi humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta.

Kasvatustieteiden tiedekunnan dekaani **Marja-Leena Laakson** mukaan tiedekunnissa on tahtotilaa kehittää yhteistä opetusta. Opiskelijat voivat kerätä asiantuntijuuttaan eri ihmistieteiden aloilta.

– Voimme koota entistä laajemman opintovaihtoehtojen tarjottimen. Myös opettajat ja tutkijat hyötyvät tiivistä yhteistyöstä.

Jyväskylän yliopistossa on useita ihmistieteiden eri aloja leikkaavia teemoja, kuten globalisaatio, kulttuuri, hyvinvoin-

ti ja tasa-arvo. Muun muassa oppiminen ja lapsen kehitys ovat psykologian ja kasvatustieteen eri oppiaineiden yhteisiä osaamisalueita.

Humanistisen tiedekunnan dekaani **Minna-Riitta Luukan** mukaan ihmistieteiden keskittyminen on vahva ja yhteisiä tutkimus- ja koulutusteemoja on tärkeää kehittää edelleen.

– Humanistiset tieteet ovat Jyväskylässä vanhastaan orientoituneet yhteiskunnallisiin teemoihin, joten toivomme uuden tiedekunnan vahvistavan molempia tieteenaloja. Yhteisiä alojamme ovat esimerkiksi yhteiskunnan muutoksiin, monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen liittyvät teemat.

Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan dekaani **Terhi-Anna Wilska** näkee myös mahdollisuuksia yhteistyössä.

– Yhdistyminen voi parhaimmillaan tuottaa erittäin hyviä uusia avauksia sekä opetukseen että tutkimukseen. Tämä kuitenkin toteutuu vain, mikäli yhdistymistä ei käytetä nykyisellään varsin tuottavien yhteiskuntatieteiden opetus- ja tutkimusresurssien merkittävään vähentämiseen. ■

Urheilujohdon eliittiin nousee lajin sisältä

Suomalaista urheilujohtamiskulttuuria leimaa vahvasti urheilutaustan merkitys etenemisessä. Urheilujohtajat myös korostavat taustansa työssään ja eliittiin etenemisessään. Lajin parissa toimimisen koetaan olevan välttämätöntä, jotta johtaja voi ymmärtää urheilumaailman erityispiirteitä, toimintatapoja ja lainalaisuuksia.

– Urheilutaustan korostaminen etenemisessä on niin vahva kertomus, että esimerkiksi johtamisosaaminen jää sen varjoon. On yllättävää, miten vähän eliittiin kuuluvat johtajat puhuivat johtamisosaamisen merkityksestä uralla etenemisessä, **Nina Laakso** kertoo.

Urheilujohto on edelleen sekä Suomessa että kansainvälisesti erittäin miesvaltainen ala. Laakson haastattelemat urheilujohtajat toivat esille, että kenttä hyötyisi vahvemmas- ta sukupuolidiversiteetistä ja toivoivat lisää naisia urheilun johtoon.

LitM, KK Nina Laakson johtamisen väitöskirja "Urheilujohdon eliittiin etenemisen kertomuksia: Kasvaen, ajautuen, sattumalta vai pyrkien?" tarkastettiin 19.2.2016. ■

Lisää väitöksiä: www.jyu.fi/ > Väitökset

Frakit, smokit, tummat puvut sekä promootioon sopivat juhla-asusteineen.

JYVÄSKYLÄN JUHLA-ASU

Ajanvaraus kotisivumme kautta:
jyvaskylanjuhla-asu.com
 tai sähköpostilla
info@jyvaskylanjuhla-asu.com

Kauppakatu 14, puh. 014 211 539

Avoinna: ma, ke, pe 10–17 ti, to 10–18 ja la 9–15

Kielikeskus myllää ja uudistaa

Kaikille vahvat
viestintätaidot

■ teksti Anitta Kananen,
kuva Petteri Kivimäki

Jyväskylän yliopistosta löytyy uniikki kieliympäristö, jossa yksiköiden välinen yhteistyö ei ole pelkkä pakollinen nimisana toimintakertomusten nurkassa. Meneillään on iso remontti, joka yhdistää aineopintojen sisällön kielten ja viestinnän menetelmiin. Uudistuksen ytimessä on kielikeskus, jonka henkilökunta on mukana suunnittelussa kaikissa tiedekunnissa.

Kielikeskuksen ja ainelaitosten opettajat mylläävät yhdessä pakollisia viestintä- ja kieliopintoja uuteen uskoon. Ajatuksena on kerta kaikkiaan räjäyttää kurssien rakenne ja yksikielisyyden periaate, kuten kielikeskuksen johtaja **Peppi Taalas** uudistusta kuvaa.

Tavoitteena on, että syksyllä 2017 aikataulutus olisi selvillä kautta yliopiston ja toimintaa mahdollisimman monessa pääaineessa. Silloin pitäisi päästä koko yliopistossa uudenaikaiseen aine- ja kieliopinnot yhdistävään viestintäkoulutukseen.

Eikä kielikeskuksen remonttiryhmä siihen pysähdy. Kandien jälleerakennuksen perään on luontevaa suunnitella uudelleen koko maisteritason viestintäopetus. Kauppakorkeakoulu on jo ensimmäisenä lähtenyt vieämään asiaa eteenpäin. Siellä suunnittelu käynnistyy tulevana syksynä.

Peppi Taalas haluaa lähettää tulevaisuuden työelämään akateemisia ammattiosaajia, joilla vuorovaikutustaidot ovat hallinnassa.

Kielikeskus toteuttaa viestintä- ja kieliopetusta opiskelijoille ja henkilökunnalle niin opiskelun kuin työelämänkin tarpeisiin. Koulutuksen pitää Taalaksen mukaan muuttua raja-aitoja ylittäväksi ja luovaksi. Olisi jo päästävä eroon ensyklopedisestä opettelemisesta, jossa pusketaan eteenpäin kohti jotain yhtä tiettyä tavoitetta. Lu- kiossa se on ylioppilaskirjoitus.

– Koulussa kielen eriyttäminen muista aineista on niin vahvaa, että jos yliopistossa ei heti ensimmäisenä vuonna oteta opiskelijoita mukaan vuorovaikutukselliseen opetukseen, niin aikaa hävitään startissa, Taalas selittää.

Yliopistoissa koulutetaan akateemisia asiantuntijoita tulevaisuuden työelämään: maailmaan, jossa vuorovai- kutusosaamista tarvitaan hyvin erityyppisissä tehtävissä ja vaihtelevissa ympäristöissä. – Akateeminen ammat- tiosaaminen edellyttää monikielisiä vuorovaikutustaitoja, Taalas tiivistää.

Mutta toisaalta, mitä vikaa oli vanhassa tutussa kieli- kurssijärjestelmässä? – Ei voida enää ajatella niin, että kie- liopinnot ovat erillinen, muusta opetuksesta riippumaton osa. Ajatus erillisistä kielikursseista on hyvin vanhakan- tainen, se ei ole enää tätä päivää, Peppi Taalas perustelee.

Kandiopintojen uudistamisessa lähdetään ajatuksesta, että laitoksilla jo oleva kieliosaaminen täytyy hyödyntää aiempaa paremmin. Vaikkapa niin, että opiskelijoita tör- mäytetään keskenään monikielisiin ryhmiin. Niissä esi- merkiksi fyysikot laativat tutkimusaiheistaan esityksiä omalla kielellään. Kielinä voivat olla esimerkiksi suomi, ruotsi ja englanti – tai vaikkapa saksa, ranska, venäjä, es- panja, japani ja kiina.

Avautumista ja aktivointia ainelaitoksilla

Jokaisella on kielirepertuaaria, jota ei välttämättä itsekään tunnista. Ideana on, että sitä voi melko vähäisinkin kei- noin aktivoida ja avata käytännön tarpeisiin, konferens- seihin, verkottumiseen, opintojen alussa opiskelun tar- peisiin ja lopulta tietenkin työelämään.

Monikielisen laitoksen tutkijat käyttävät omaa kieltään ja avaavat samalla omia esiintymisstrategioitaan.

– Se, että oman laitoksen tutkijat kertovat työstään ja konferenssi esiintymisistään, kiinnostaa opiskelijoita. Se otetaan eri tavalla vastaan kuin jos meidän opettajat pu- huvat asiasta, Taalas kuvailee.

Miksi tieteen englanti ei riitä? Sillähän kuitenkin Suo-

Ei voida enää edetä niin, että kieliopinnot ovat erillinen, muusta opetuksesta riippumaton osa. Ajatus erillisistä kielikursseista on hyvin vanhakantainen, se ei ole enää tätä päivää.

messakin tieteessä julkaistaan. Kielikeskuksen johtajal- la on vastakysymys valmiina: Onko meillä kansakuntana varaa kaventaa omaa kieliosaamistamme ja antaa anglo- saksisen maailman määrittää maailmankuvamme? Onko meillä varaa siihen, että filosofit tai psykologit eivät pysty lukemaan teoksia alkukielellä tai historioitsijat eivät osaa venäjää tai ruotsia, vaan suurin osa tiedosta omaksutaan käännöskirjallisuuden kautta?

Siinä missä luonnontieteilijät lukevat ja julkaisevat pääasiassa englanniksi, esimerkiksi yhteiskuntatieteilijät käyttävät opiskelu- ja lähdeaineistossaan hyvinkin laajaa kieliskaalaa. Kielikeskus voi olla hyödyksi molemmille, avaamalla kirjoittamisen kulttuurisia tyytlejä ja auttamalla esimerkiksi lukemisstrategioiden kehittämisessä. Lisäksi mietitään eri medioilla ja eri yleisöille tapahtuvaa moni- kielistä viestintää ja sen tavoitteita.

Uusimuotoiset viestintä- ja kieliopintojen rakenteet vaativat opetushenkilökunnalta aiempaa enemmän suun- nittelutyötä. Sitä tehdään yhdessä laitosten ja opiskelijoij- den kanssa. Parhaimmillaan opiskelijat ovat koko kan- diopiskelun ajan opettajien kanssa tekemisissä. Siten pys- tytään myös tunnistamaan mahdolliset lukemisen tai kir- joittamisen vaikeudet.

Tai opiskelijalla voi olla tavoitteita, jotka vaativat tiet- tyä erityisosaamista. Esimerkiksi Japaniin vaihtoon halu- ava voidaan ohjata opiskelemaan japania tavoitteellisesti jo hyvissä ajoin ennen vaihtoon lähtöä. ■

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Englanti on kemian yleiskieli

Kemian vieras kieli on englanti. Tai oikeastaan se on ainoa, ainakin pidemmälle edenneille opiskelijoille ja tutkijoille.

– Koko kansainvälinen julkaisutoiminta meidän aloilla tuotetaan englanniksi, kemian yliopistonlehtori **Jussi Ahokas** sanoo ja leväyttää hyllystään paksun englanninkielisen peruskurssin kirjan vahvemmaksi vakuudeksi.

– Tästä opiskelijat aloittavat.

Kemiassa kielikeskuksen uusi viestintäote on tarkoittanut muun muassa sitä, että opetellaan ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitoja. Oppiaineessa tutkimusryhmät ovat olennaisen tärkeitä, laboratoriotyöt tehdään ja artikkelit julkaistaan usean tutkijan yhteistyönä.

Vaikka kahvihuoneessa kuuluu sekaisin eri kieliä, tutkijoiden työkieli on kuitenkin englanti. Silti Ahokas korostaa myös suomen osaamisen tärkeyttä.

– Suuri osa valmistuneista maistereista sijoittuu kotimaahan sellaisiin työtehtäviin teollisuuteen tai tutkimuslaitoksiin, joissa on kirjoitettava selvällä kotimaisella erilaisia selvityksiä ja raportteja. Alan peruskäsitteet täytyy siis hallita myös suomeksi.

Jo ihan opintojen alussa kemian laitoksessa tarjotaan englanninkielistä ulkomaalaisen opettajan vetämää laboratorioskurssia. Sille ovat uskaltautuvat etupäässä ne opiskelijat, jotka ovat käyneet IB-lukion, ja lisäksi vaihto-opiskelijat ja kansainväliset opiskelijat, joita on ollut muutamia vuosittain. Vaikka opiskelijoiden englannin taito on erittäin hyvä, tieteen kielen opettelu ottaa kuitenkin aikansa.

– Meillä on tavallaan kaksisuuntainen kielistrategia, englanti ja suomi opetellaan. Molemmissa on opettelusta, ei ne harjoittelematta harjaannu. Suomi painottuu opintojen alussa. Myöhemmin on enemmän englanninkielistä opetusta ja kirjoittamista.

Vaikka kemiassa on oma tapansa kirjoittaa englantia, täytyy tekstin olla kuitenkin kieliopillisesti korrektaa. Myös puhuttu englanti on tärkeää.

– Molemmissa taidoissa kielikeskuksella on meille paljon annettavaa, Ahokas tiivistää. ■

Jussi Ahokas näyttää ramanlaitteistolla lasersäteen kuljettamista oikeaan kohteeseen.

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Kielikampuksen menestystä selittävät myös toimivat henkilösuhteet, Anne Pitkänen-Huhta (vas.) ja Tarja Nikula-Jääntti kertovat.

Yhdessä enemmän

Jyväskylän yliopiston erikoisuus on kielialan toimijat yhteen tuova Kielikampus. Sen ovat perustaneet kielten tutkimusta ja opetusta antavat laitokset. Ulkopuolella sitä jopa vähän kateellisina ihmetellään.

– Täällä on hyvä toimia. Meillä on nimittäin erittäin kielimyönteinen yliopisto, kielten laitoksen johtaja **Anne Pitkänen-Huhta** kehaisee. – Tästä kertoo sekkin, että meillä on tehty yksi koko maan ensimmäisistä kielipolitiikoista.

Kielikampus on yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on saada tutkijat ja opettajat puhaltamaan yhteen hiileen. Esimerkiksi mittavien hankehakujen tekemistä helpottaa, kun läheltä löytyy spesialisteja eri aloilta. Toimiva yhteistyö ei synny yhtäkkiä eikä tyhjistä. Kielten laitos, kieli-keskus, Soveltavan kielentutkimuksen keskus eli Solki ja opettajankoulutuslaitos ovat harjoitelleet sitä pitkään, käytännössä yli parikymmentä vuotta.

Työelämän taidot tähtäimessä

– Kielikampus on lähtenyt kasvuun ruohonjuuritasolta. Se on voimakkaasti kiinnittynyt henkilöiden väliseen toimivaan vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Moni on työskennellyt uransa varrella Kielikampuksen eri yksiköissä, joten tavat ja ihmiset tunnetaan, **Tarja Nikula-**

Jääntti huomauttaa. Hän toimii johtajana Solkissa, jolla on takanaan pitkä historia valtakunnallisia tehtäviä hoitavana laitoksena.

Yhteistyölle onkin käyttöä yhä vaativammassa ympäristössä. Maistereiden työllistyminen, opettajien täydennuskoulutuksen vaatimukset ja maahanmuuttokysymykset asettavat isoja haasteita.

– Olemme yhdessä keskittyneet miettimään työelämän tarpeita ja kaikkia niitä alueita, joihin kieli- ja kulttuuri-taitoiset maisterit voivat valmistumisensa jälkeen sijoittua, Pitkänen-Huhta kertoo.

Kielitietoinen opetus on isossa roolissa opiskelijoiden henkilökohtaisissa opintosuunnitelmissa. Kielikeskuksen kautta on mahdollista kehittää kielen osaaminen melko lailla alkeista, mutta kielten laitokseen tulevilta vaaditaan jo alussa syvempää osaamista. Kielten laitoksen opetuksessa keskitytään oppimisen ja opettamisen sekä diskursiivisen tutkimuksen kysymyksiin.

Koulujen kielinopetuksen karsiminen kaventaa väistämättä aloittavien opiskelijoiden kielipääomaa. Samalla kielikeskukselle asettuu yhä enemmän vaatimuksia. Kiinnostus sen kursseihin osoittaa, että kielet kiinnostavat.

Kielikampuksesta löytyy tietoa osoitteesta: **kielikampus.jyu.fi** ■

Erilaista kielten oppimista kaiken ikää. Yliopistopäivät 22.–23.9.2016.

Päivien teema koskee kaikkia taaperosta vaariin ja huomioi myös erityisryhmät. Kielikampus kokoaa kiellikeskuksen, kielten laitoksen, soveltavan kielentutkimuksen keskuksen ja opettajankoulutuslaitoksen kielentutkijat ja -opettajat sekä kutsuu yliopistopäiville kaikki kielestä ja kielen käytöstä ja opetuksesta kiinnostuneet.

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Lähteet ratkaisevat – kohteen mukaan mennään

– Historian alalla ei voi olla tietyn aiheen tutkija, jos ei osaa lukea tarvittavaa lähdeaineistoa. Kielitaito kuuluu oppiaineeseen ja tutkimuskohteen ymmärtämiseen. Jos osaisimme pelkästään englantia, voisimme tutkia lähinnä vain entisen britti-imperiumin alueita. Englannin valtakausi tieteessä on alkanut vasta toisen maailmansodan jälkeen, historian akatemiattutkija **Simo Mikkonen** muistuttaa.

Historian alalla iso osa julkaisutoiminnasta tapahtuu omilla äidinkiellillä, paljon julkaistaan edelleen esimerkiksi saksaksi ja ranskaksi.

– Kielet ovat kouluissa olleet vähän lapsipuolen asemassa. Julkisuudessa korostetaan luonnontieteiden merkitystä ja itsekin arvostan niitä, mutta tarvitaan myös kielten ja kulttuurien ymmärtämistä, Mikkonen muistuttaa.

Humanistisissa tiedekunnassa on kuluva lukuvuoden ajan viety läpi aineopintoihin integroituja kieliopintoja. Niitä haluttiin muuttaa enemmän oppiaineita palvelviksi. Voimat on yhdistetty, kielikeskuksesta tulee kielitaito ja historiasta substanssiosaaminen.

Englanti ja ruotsi on jo pystytty kytkemään perusopintoihin. Niistä opiskelijoilla on parhaat perustaidot. Ruotsi on varsinkin suomen historian tutkijalle hyvin tärkeä kieli.

– Opiskelijoiden englannin kielen taito on yleisesti ottaen parantunut, Mikkonen huomauttaa.

Vaikka koulussa ei olisi voinut valita englannin ja ruotsin lisäksi muita kielivaihtoehtoja, peli ei silti ole menetetty. Simo Mikkonen on itse hyvä esimerkki siitä, että uuden kielen voi oppia yliopistoaikana. Hän on opiskellut venäjää hakeutumatta ainelaitoksen opiskelijaksi.

– Kielikeskuksen kursseilla aloitin. Puhuminen on vähän kankeaa, mutta lukutaito on erinomainen ja riittää lähteiden käsittelyyn, hän kuvailee.

Mikkonen tutkii Suomen Akatemian rahoittamassa hankkeessaan Neuvostoliiton kulttuuriyhteyksiä ja kulttuurivaihtoa Stalinin jälkeisellä ajalla.

– Minua kiinnostaa, miten Stalinin hallintokauden vaikutus näkyy jälleenpäin taiteessa ja sen tekemisessä. ■

Margarita Pietarinen kielikeskuksesta ja Simo Mikkonen historiasta vetävät yhteistä venäjän kurssia historian opiskelijoille.

■ teksti Nina Lampén, Piia Rekola ja Anitta Kananen, kuvat Petteri Kivimäki

Suomi tutuksi suullisesti

S2 käytännön testissä Puuppolassa

Lehtori **Eija Aalto** opettaa suomen kielen pedagogiikkaa sekä luokan- että aineenopettajiksi opiskeleville. Hänen alaansa ovat sekä suomi äidinkielenä että toisena eli S2-kielenä. Aalto painottaa opiskelijoille kokonaisvaltaista ihmisen kohtaamista näiden tulevassa työssä.

Tätä periaatetta Aalto on toteuttanut käytännössä järjestämällä suomi toisena kielenä eli S2-opettajiksi erikoistuville harjoittelujakson Puuppolan vastaanotokeskukseen.

Kurssin suunnittelu oli hyppy tuntemattomaan, sillä keskuksen saapuneista asukkaista ei tuolloin ollut taustatietoa saatavilla. Paikan päällä havaittiin, että harva osasi englantia tai tunsivat latinalaisia kirjaimia. Joukossa oli lukutaidottomiakin.

Opetus oli kokonaan suomeksi suullisella, osallistavalla menetelmällä. Kehyksenä toimi tarina, jonka käännteissä harjoiteltiin arkisia tilanteita, esimerkiksi bussilla kulke- mista ja ostosten tekemistä. Osallistujat olivat innokkai-

ta esittämään eri rooleja. Samalla totuteltiin siihen, miltä suomi kuulostaa, opeteltiin peruskohteliaisuuksia ja -olotiloja sekä toimimaan auttavasti arkitilanteissa.

Opettajaopiskelijat muokkasivat opetustapaa pitkin matkaa tarpeiden mukaan. Vaikka elävä heittäytyminen uusiin tilanteisiin saattoi aluksi tuntua hankalalta, he kokivat harjoittelun erittäin antoisana.

Opetus Puuppolassa jatkui intensiivijaksolla, jonka toteuttivat avoimen yliopiston suomi toisena ja vieraana kielenä -opintojen opiskelijat **Sanna Mustosen** ja **Nina Reimanin** ohjauksessa.

Ei pelkkää tekniikkaa

– Kieltä ei ole mielekästä opettaa erillisenä, teknisenä taitona vaan yksilön pitää oppia ilmaisemaan itselleen tärkeitä asioita ja luomaan omia nahkojaan, identiteettiään

Maisa Martin on tehnyt pitkän uran S2-kielen tutkijana ja opettajana.

suomen käyttäjänä, Aalto muistuttaa.

Aallon sydäntä lähellä on kieli- ja viestintäosaamisen kehittäminen kaikkien aineiden opettajankoulutuksessa. – Oppiaineen opettaminen ei koskaan ole vain sisältöjen opettamista vaan myös tiedonalan kielenkäyttöön sosiaalistamista, hän korostaa.

Maan ensimmäinen oppituoli

Suomen kielen emeritaprofessori **Maisa Martinin** nimi putkahtaa usein esiin S2-kielen kehityksestä puhuttaessa. Hän on tehnyt pitkän uran Jyväskylän yliopistossa tutkijana ja opettajana. Martin on käynnistänyt useita suomi toisena kielenä -alan hankkeita jo 1980-luvun lopulla.

Jyväskylään perustettiin maan ensimmäinen suomi toisena kielenä -oppituoli 1996 ja Martin valittiin siihen. Käytäntö on osoittanut, että suomen kielen oppiminen ja opettaminen on samanlaista kuin muidenkin kielten.

– Kun myöhemmin kaikki kielet yhdistävää laitosta muodostettiin vuonna 2002, eri tutkimuskulttuureista tulleet ihmiset kokivat suomi toisena kielenä -alan yhdistävänä linkkinä, Martin muistelee.

Jyväskylän yliopistossa runsaat kolmekymmentä suomen kielen opiskelijaa hakeutuu vuosittain pedagogisiin aineopintoihin ja heistä kolmannes erikoistuu suomeen toisena kielenä. Erikoistuneet työllistyvät tätä nykyä hyvin.

Tilanne on parantunut vuosien takaisesta. – Tapasin aikoinaan sanoa opiskelijoille, että S2-opettajille on paljon työtä, mutta vähän virkoja, Maisa Martin kertoo. ■

Eija Aalto tutkii sitä, miten aineenopettajaopiskelijat mieltävät kielen roolin oppiaineensa hallinnassa.

Virheitä ei pidä pelätä

Maisa Martin jakaa Eija Aallon näkemyksen suomen opetuksesta: – Oppijalle tärkeät asiat ja mielenkiinnon kohteet on otettava huomioon, ja ne tulisi sisällyttää käsiteltävään sanastoon.

Esimerkiksi monilla suomea opiskelevilla turvapai-kanhakijoilla ei ole ennestään välineitä kielenoppimiseen. – Heille verbin käsite voi olla täysin tuntematon, eikä sanaluokkien kaltaisia abstraktioita kannata ottaa opetukseen – ainakaan alkuvaiheessa, Martin toteaa.

Toiminnallisuus, arkielämästä tuttujen tilanteiden

harjoittelu nopeuttaa sisällön omaksumista. Oppijat pitää rohkaista puhumaan, myös virheitä saa tehdä. Monet ajattelevat, että jos oikeaa kielimuotoa ei löydy, on parempi olla hiljaa.

– Virheiden pelosta pitäisi päästä pois, Martin toivoo.

Maahanmuuttajien kielenoppimista edesauttavat paitsi lähtötasoon sopivat opetusmenetelmät, myös kontaktit kantasuomalaisiin. Martin kannustaa puhumaan maahanmuuttajien kanssa suomea, ei aina ensin englantia. – Jutellessakin voi jotain oppia. ■

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Identiteettiinsä on jokaisella yksinoikeus

Pelkästään tietty kulttuuri ei määritä ihmistä

Lotta Kokkonen (vas.) ja Hannele Dufva toivovat, että junaavasta juupas-eipäs-väittelystä päästäisiin julkisuudessa eteenpäin kunnan keskusteluun.

Monikulttuurisuuden sijasta **Hannele Dufva** ja **Lotta Kokkonen** haluaisivat puhua mieluummin monikielisyydestä ja moninaisuudesta. Kulttuuri linkitetään usein vain kieleen tai uskontoon.

– Mikään kulttuuri ei itsenään toimi yksilöitä määrittävänä ominaisuutena. Ihmiset tulisi kohdata yksilöinä, eikä ainoastaan jonkin joukon edustajina, Kokkonen selventää.

Mitä on esimerkiksi suomalaisuus? Voi-ko jonkun meistä kantasuomalaisista laittaa vitriiniin malliksi aidosta suomalaisuudesta, tuskin. Jokaisella täytyy olla oikeus määrittää itse oma identiteettinsä.

Kielten opetuksen ja kulttuurienvälisen viestinnän aloilla käydään läpi eräänlaista paradigman muutosta siihen suuntaan, ettei ulkoa päin määriteltäisi jonkun toisen identiteettiä.

– Kunhan muistetaan, ettemme voi enustaa tai tulkita toisten viestintää ainoastaan ”kulttuuristen silmälasien” läpi, Kokkonen korostaa.

Kielen oppimisen ja opettamisen professori Hannele Dufva näkisi mielellään moninaisuuden hyväksymisen arkipäiväistyvän. – Toivoisin, ettei esimerkiksi monikielisyyttä nähtäisi vain ongelmana. Usein se on merkittävä voimavara esimerkiksi uusien kielten oppimiseen.

Dufva toivoo, että valmistuville kielten maistereille kehittyä kyky huomata, ettei monikielisyyks ole juuri sen kummempi asia kuin erot murteiden välillä. Ainakin asiaa avataan monipuolisesti opinnoissa.

Suvakit ja rasistit

Julkinen keskustelu on nykyisin hyvin ja- kautunut. On suvakit ja rasistit, vastak-

kaiset puolet, jotka eivät pysty kunnolla puhumaan toisensa kanssa. Termit, kuten monikulttuurisuus, myös politisoituvat nopeasti. Polarisoitunut ilmapiiri heijastuu uusien opiskelijoiden asenteissakin.

Kielikeskuksen yliopistonopettaja Lotta Kokkonen ohjaa kaikkien ainelaitosten opiskelijoita viestintätaidoissa. Viime vuosina hän on huomannut, että opintonsa aloitavien käsitys monikulttuurisuudesta vaihtelee. Osalle se on jo koulusta tuttua, ja siitä puhuminen tuntuu itsensänselvyydeltä, joka jo kyllästyttää. Toisille se ei ole vielä ollut arkipäivää, ja he ovat asiasta uteliaan innostuneita.

Opetuksen haaste on antaa syötettä molemmille ryhmille. Mukaan on ilmestynyt myös uusi ryhmä, joka tulee haastamaan ja tarkkailemaan opettajaa, mutta ei osallistu ryhmän toimintaan tai ole valmis rakentamaan keskusteluun erilaisista näkemyksistä ja ideologioista.

Kokkonen toivottaa kaikki tervetulleiksi kielikeskuksen kursseille. Siellä on tilaa ja mahdollisuus dialogiin ja toisten kohtaamiseen.

– Jokaisella saa olla oma ideologia, mutta siitä pitää voida keskustella.

Molempien haastateltavien toiveissa on se, että junnavaasta juupas-eipäs-keskustelusta päästäisiin eteenpäin. Hannele Dufva toivoo ymmärtävää arkipäivän monikieli-

syyttä ja siihen luontevasti suhtautuvia kouluja. Jokaisessa koulussa on jo lapsia, jotka ovat monikielisiä.

– Heillä saattaa olla hallussaan kolme tai neljäkin kieltä. Silti huomio kiinnitetään usein vain siihen, että lapsi ei osaa täydellistä suomea. Ei huomata taustalla olevaa valtavaa kielipääomaa, hän huomauttaa.

Usein kouluissa jo otetaan huomioon eri kielet, opetellaan jotain pientä eri kielillä, esimerkiksi tervehdykset. Maailmalla kokeillaan paljon monikielistä opetusta ihan päiväkodeista alkaen. Luokassa voikin olla monta opettajaa ja monta kieltä. Suomessa on muutama kaksikielinen koulu, mutta niitä on vähän.

Koulutuksessa on ollut pitkään selkeä yksikielisyysperiaate. Aiemmin perheissä luovuttiin useampien kielten käytöstä, koska ajateltiin, ettei kahta kieltä voi oppia yhtä aikaa. Nykyisin ollaan päinvastoin sitä mieltä, että useamman kielen käyttö tukee toisten kielten oppimista.

Vähän samaan tyyliin on kielikeskus järjestänyt joitakin viestinnän opetusjaksoja, esimerkiksi Väga tala svenska, jossa edettiin molemmilla kotimaisilla. Tällaisilla jaksoilla haetaan ja vahvistetaan ryhmissä jo olevaa osaamista. Monista erikoisempien kielten taidoista voi olla yllättävää hyötyä epävirallisissa tilanteissa. ■

Äidinkieltä elämyksellisesti

PETTERI KIVIMÄKI

Satakielitapahtumassa ranskan opettaja Catherine Polése-Lehtonen ja luokanopettajaopiskelija Esa Säily innostivat lapsia puhumaan ja laulamaan.

jaopiskelijat ovat eri kurssien tiimoilta valmistamassa oppimiskokonaisuuksia ja oman äidinkielen opettajan pedagogisena tukena.

Toiminnallisen ja elämyksellisen kieltenopetuksen hanke on osa Koneen säätiön rahoittamaa Active Library -projektia, joka tähtää lasten ja nuorten monikielisuuden vahvistamiseen. Hanketta on vuodesta 2013 viety eteenpäin Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksella lehtori **Merja Kauppinen** johdolla yhteistyössä Jyväskylän kaupungin perusopetuksen kanssa. ■

Jyväskylän perusopetuksen oman äidinkielen oppitunneilla opiskellaan kieltä toiminnan ja tekemisen kautta. Pelaamalla, näyttelemällä, työstämällä omia biisejä ja kemiallisia kokeita tekemällä voidaan omaksua kieltä ja kulttuuria.

Keväällä Satakielikuukausi-tapahtu-

massa oppilaat ja opettajat koostivat työnsä tuloksia näyttelyksi ja esityksiksi kaupunginkirjastoon. Mukaan olivat ennättäneet arabian, hollannin, ranskan, saksan, englannin, heprean, kishahilin ja unkarin opetusryhmät.

Jyväskylässä opiskellaan 22 kieltä 55 opetusryhmässä. Yliopiston opetta-

Opeopiskelijat valtaavat koulun Mikämikä-päivänä Ilmiölähtöistä ja oppiainerajat ylittävää yhteistyötä

Mikämikä-päivät on linkki opettajankoulutuslaitoksen ja Jyväskylän alueen koulujen välillä. Opettajaopiskelijat ohjaavat yhden koulupäivän kokeillen erilaisia opetusmuotoja. Yhteinen ideointi aidossa ympäristössä on tehokas koulutuksen kehityksen edistäjä.

Vaajakummun yhtenäiskoulun työpajoissa keskityttiin muun muassa itsetuntoon, mielen hyvinvointiin, sosiaaliseen mediaan sekä liikkumiseen.

Vaajakummun 9B-luokan työpajan aiheena oli itsensä ja muiden hyväksyminen. Sitä lähestyttiin erilaisten leik-

kien ja ulkonäkötyöpajojen kautta. Leikeissä kohdattiin muita oppilaita ja esiteltiin olennaisia asioita itsestä. Yhteisen erilaisen tekemisen merkeissä saatetaan oivaltaa tuttu tai tuntemattomampi henkilö täysin uudessa valossa. Normaalista poikkeavat ryhmät luovat siteitä sellaisiin oppilastovereihin, joiden kanssa ei yleensä työskentele.

– Yritimme luoda luokkaan yhteisöllisempää tunnelmaa sekä hyvää yhteistä olemista ja tekemistä, 9.-luokkalaisten kanssa toiminut opiskelija **Noora Gröhn** kertoo. Muiden hyväksymistä sivuttiin myös Haapaniemen

Vaajakummun 3C-luokan teemana oli liikunnan riemu. Tuolleikin avuihin esiteltiin itselle mieluisia liikuntamuotoja.

2.-luokkalaisten kanssa, sillä aiheena oli nettikiusaaminen. Päivä aloitettiin havainnollistamalla, kuinka internetissä annetut ikävät kommentit saattavat jäädä verkon syövereihin ikuisiksi ajoiksi. Myöhemmin oppilaat pääsivät kuvaamaan ja näyttämään videolle erilaisia mahdollisia nettikiusaamisen tilanteita. Videoiden pohjalta luokkaan työstettiin nettiohjearkku, joka ripustetaan luokan seinällä muistuttamaan, kuinka sosiaalisessa mediassa tulee käyttäytyä.

– Mahtavia, pohtivia ja rohkeita lapsia, opiskelija **Artturi Karpinen** kehuu Haapaniemen 2.-luokkalaista.

Riemusta liikunnan aiheuttamiin paineisiin

Myös liikunta oli esillä Mikämikä-päivillä. 3C-luokan mukana päästiin vauhdin tiimellykseen, kun päivän teema-

na oli liikunnan riemu. Riemua pohdittiin sekä tuolileikissä että rauhallisemmissa merkeissä, oppilaiden pohtimassa ryhmissä vastauksia erilaisiin liikkumista koskeviin kysymyksiin.

Vaajakummun 8B-luokkalaisten kanssa keskityttiin lasten liikkumattomuuteen perehtymällä tottumuksiin ja nimenomaan niihin arkisiin aktiviteetteihin, joita ei välttämättä mielletä liikunnaksi. Keskustelussa paneuduttiin myös motivaatiotekijöihin ja vaikutuksiin. Päivän päätteeksi oppilaat kuvasivat videoita käyttämättä liikuntavälineitä tai hyödyntämättä tuttuja lajeja.

– Mielenkiintoista oli se, että moni koki pakotetun koulu liikunnan tai ainakin osia siitä epämieluisaksi juuri sen takia, että kokee olevansa huonompi kuin muut. Keskustelussa nuoret huomasivat, että myös muut kokevat paineita samoista jutuista, eivätkä he ole yksin ajatustensa kanssa, opiskelija **Silja Penttinen** summaa keskustelun antia. ■

Ovet auki ja yhteistyöhön

Koulutushypyn yllettävä digiloikkaa pitemmälle

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Pian opettajaksi opiskelu ja opettajien täydennyskoulutus limittyvät yhteen aivan uudella tavalla. Koulujen ja opettajien kouluttavien yliopistojen välinen yhteistyö ja vuorovaikutus toimivat molempiin suuntiin. Ovet avataan, ideat liikkuvat ja hyödyttävät kaikkia osapuolia.

Näin tapahtuu, mikäli opettajankoulutusta uudistavaan foorumiin kutsutut jväskyläläiset professorit **Mirja Tarnanen** ja **Hannu Savolainen** sekä opettajankoulutuslaitoksen johtaja **Tiina Silander** saavat ajatuksensa toteutettua. Ministeri **Sanni Grahn-Laasosen** asettama työryhmä laatii opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen uudistuksesta esityksensä elokuun loppuun mennessä. Foorumin työ on osa hallituksen Osaaminen ja koulutus -kärkihanketta.

Koneita myös osattava käyttää

– Kasvatuksen kentällä puhutaan paljon tietotekniikan käytöstä, mutta joskus melko pinnallisesti. Kysymys ei ole pelkästään siitä, osataanko laitteita käyttää teknisesti.

Pikemminkin pitää miettiä, miksi ja mihin teknologiaa käytetään ja miksi se on tärkeä oppimisessa. Mitä oikeastaan ymmärretään tiedonhaualla, Tarnanen huomauttaa.

Koulujen digitalisaatio on kirjattu mukaan pääministeri **Juha Sipilän** hallitusohjelmaan. Entäpä, kun kaikille ei riitä läppäreitä tai iPadeja? – Myös tietokoneita voi käyttää ryhmissä. Miksi ihmeessä jokaisella tulisi olla oma laite, Tarnanen ihmettelee.

– Sen sijaan, että keskustellaan siitä, saako kännykkä olla mukana koulussa, voisi miettiä, miten sitä pystyisi käyttämään opetuksessa. Joka kolmannella oppilaalla on tilastojen mukaan älypuhelin. Niillähän pääsee myös tietoverkkoihin. Otetaan ne oppimisen välineeksi, Tiina Silander ehdottaa.

Entäpä, kun luokissa kännyköitä pidetään usein kuitenkin vain keskittymistä häiritsevinä kiusankappaleina. Opettajankouluttajat muistuttavat tähän, että aina on ollut häiriötekijöitä. – Paperilappuset ennen, nyt kännykät.

Opetuksen uudistamiseen ei riitä ainoastaan digiloikka. Koska koulun tehtävä on valmentaa kansalaisena elä-

miseen, on mietittävä, mitkä ovat tulevaisuuden yhteiskuntataitoja. Vastaus ei löydy yksin tietotekniikasta, materiaaleista tai arvioinnin uudistamisesta, vaan oppimisen tapa on muutettava. Koulun pitää haastaa oppimaan.

Ryhmätötaidot tärkeitä

Jyväskylän opettajankouluttajat korostavat yhdessä tekemisen merkitystä yksilösuoritusten sijaan. Koulun tehtävä on tasoittaa lasten välisiä eroja. Tasa-arvon toteutumista ei esitä se, että otetaan huomioon yksilöiden tarpeet. On päästävä opettaja- ja sisältökeskeisyydestä oppimis- ja oppijakeskeiseen toimintaan.

– Oppiminen tapahtuu yhdessä tekemällä, yhteistyötaidot ovat keskeisiä niin yliopisto-opinnoissa kuin kouluissakin. Millä tavalla ryhmässä ollaan, miten kuunnellaan toisia, miten avataan omaa ajattelua muille, Mirja Tarnanen luettelee. – Muuttuvassa maailmassa myös opettajien on toimittava yhdessä, hän lisää.

Koulu, opettajat, opettajankoulutus ja koulutoimi, kaikki hyötyvät yhteen hiileen puhaltamisesta. Vastavalmistuneiden opettajien mukana menee aina uutta ajattelua koulun arkeen, mutta se ei yksin riitä. Miten saadaan koulujen välinen yhteistyö toimimaan, onkin jo toinen juttu. Esimerkiksi työelämän toimijoita olisi hyvä myös haastaa mukaan. ■

Mirja Tarnanen (vas.) ja Tiina Silander korostavat yhdessä tekemistä. Oppimista edistää, kun toisesta saa selkänokkaa ja tukea.

Ratkaisuja työrauhaongelmiin

vaikuttavan yleisen tuen avulla. ProKoulussa kehitetään ja tutkitaan myös

Hannu Savolainen johtaa ProKoulu-tutkimushanketta, jonka ideana on käyttäytymisen ongelmien ennaltaehkäisy koko koulun tasolla

tehostetun ja erityisen tuen menetelmiä niille oppilaille, joille yleinen tuki ei riitä.

Hanke tarjoaa ratkaisuja toivottavan käyttäytymisen opettamiseen ja tukemiseen. Tavoitteena on opettajien kasvatusosaamisen edistäminen ja koulun toimintakulttuurin kehittäminen niin, että käyttäytymisen opettaminen ja vahvistaminen otetaan osaksi kouluarkea. Toimintaan kuuluu mm. se että

koulu laatii omat käyttäytymisodotuksensa ja toimintaohjeensa eri tilanteisiin.

ProKoulu on Jyväskylän yliopiston, Itä-Suomen yliopiston ja Niilo Mäki Instituutin yhteinen tutkimushanke. Siihen osallistuu noin 60 itäsuomalaista ala- ja yhtenäiskoulua. Vuosina 2013–2017 toteutettavaa projektia rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö. ■

www.prokoulu.fi

Maahanmuutto testaa median luotettavuutta

Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan akatemiaturkija **Karina Horsti** on tutkinut monikulttuurisuuden käsittelyä journalismissa 1990-luvulta lähtien. Tuolloin maastamuuton ylittänyt maahanmuutto nousi Suomessa otsikoihin. Tällä hetkellä aihe on erittäin ajankohtainen niin kansallisella kuin eurooppalaisellakin tasolla.

Meneillään olevassa hankkeessaan Horsti keskittyy pakolaisuuden tarkasteluun erityisesti muistin ja politiikan kautta. Se, miten Välimeren siirtolaiskuolemien tapaisia murhenäytelmiä käsitellään ja muistellaan, on oleellista tulevienkin sukupolvien kannalta.

– Käsitelläänkö näitä tragedioita samalla tavalla yhteisen surun ja muistotapahtumien kautta, kuten Euroopassa on tapana suurien katastrofien sattuessa? Tämä vaikuttaa osaltaan siihen, miten tulevat sukupolvet katsovat menneisyyttä ja näitä tapahtumia myöhemmin, ja siitä olen kiinnostunut, Horsti kertoo.

Journalismin perimmäinen olemus koetuksella

Tampereella tiedotusopista vuonna 2005 väitellyt Horsti kertoo olevansa osin pettynyt suomalaiseen journalismiin.

– Jo toimittajakoulun ja väitöskirjan aikaan havaitsin maahanmuuton ja pakolaisuuden ilmenevän marginaalisina aiheina, joita ei otettu vakavasti. Kaikki toimittajat eivät ehkä olleet tarpeeksi valmiita tarttumaan kriittisesti näihin kysymyksiin, hän pohtii.

Tiedon pirstaleisuus, paine nopeudesta ja klikkijournalismi murentavat Horstin mukaan journalismin perimmäistä olemusta. Asioita suurennellaan ja faktoja jää tarkistamatta. Uutena journalismin lajina Horsti nostaa esiin myös vamedioita kumoavat toimijat, jotka näkyvät juttujen lisäksi vahvasti blogeissa ja sosiaalisessa mediassa. Aikeet taustalla tähtäävät hyvään, mutta asettelussa on Horstin mukaan myös lähtökohtainen ongelma.

– Tahot, jotka levittävät keksittyjä juttuja, ovat tässä tilanteessa agendan asettajia. He pääsevät määrittelemään ensimmäiset näkökulmat ja käytettävät termit haluamiinsa aiheisiin, Horsti pohtii.

Ennen kaikkea akatemiaturkija toivoo eurooppalaisiin

Berliinissä Karina Horsti toimi vapaaehtoisena vanhalla Tempelhofin lentokentälle sijoitetulla pakolaisleirillä.

tapahtumiin kauaskantoisempaa tarkastelutapaa. Keskusteluissa ei tulisi tarttua ainoastaan maahanmuuton hallintaan tai pakolaiskysymyksen ratkaisemiseen. Lähellä tapahtuvat kriisit ja sodat ovat pitkäaikaisia, jonka vuoksi myös pakolaisuus lukeutuu yhä yhteiseen tulevaisuutemme.

– Euroopassa vallitsee hyvin kapea ja hallinnallinen tapana nähdä kriisi. Mikä tämä kriisi tarkalleen on, ja mitkä ovat sen perimmäiset laukaisijat, siitä lähtisin liikkeelle, Horsti haastaa.

Ajankohtainen aihe kuljettaa ympäri Eurooppaa

Kuluvan kevään Horsti vietti Berliinissä kolmen kuukauden tutkimusjaksolla Suomen kulttuuri-instituutin vierailevana tutkijana. Käytössä oli työhuone sekä instituutin tuki tärkeiden tutkijaverkostojen ja kontaktien luomiseen. Kysytty tutkija siirtyi huhtikuussa loppuvuodeksi Lontoon The London School of Economics and Political Science (LSE) -yliopistoon Välimeren siirtolaisuutta tarkastelevan projektin pariin.

– Tutkimusaiheeni ajankohtaisuus ja jatkuva kehittyminen ovat haasteita, mutta samalla on ollut hienoa huomata, että tekemäni työ on relevanttia, Horsti tiivistää työnsä henkilökohtaista antia. ■

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Koulutusvientivetää ja vakiintuu

Viikossakin voi opettaa opettajaa

Koulutusvientiä on kehitetty ja tuotteistettu määrätietoisesti usean vuoden ajan. Nyt työ alkaa tuottaa tulosta. Jyväskylän yliopiston tytäryhtiö EduCluster Finland Oy vie maailmalle opettajien täydennyskoulutusta ja tarvittaessa myös maisterikoulutusta. Se rekrytoi äskettäin asiantuntijoita Abu Dhabiin ja Qatariin.

EduCluster tunnetaan parhaiten Arabian niemimaalle suuntautuvasta koulutusviennistä, mutta vilkasta yhteistyötä on myös Aasiaan ja Etelä-Amerikkaan, erityisesti Kiinaan ja Chileen.

– Vienti kasvaa ja monipuolistuu. Koulutusjaksojen pituudet vaihtelevat monivuotisista jopa viikon tai vain muutamana päivänäkin kestäviin täsmäkursseihin, johtava asiantuntija **Tiina Raatikainen** kertoo.

– Vieläkin koulutusviennin organisoituminen on kesken. Kansallisella tasolla rivien kokoaminen on kestänyt tosi pitkään. Jyväskylä on Suomen mitassa pisimmällä, täällä asiaan on jo saatu käytännön näkemystä. Alkuvuosina odotukset olivat korkealla, vaikka konkretia ei juuri

ollut, yliopistonopettaja **Pasi Ikonen** muistaa. Hän työskentelee yhteyshenkilönä EduClusterin ja kasvatustieteiden tiedekunnan välillä.

– Kuvitelmat taloudellisesta tuotosta olivat alussa epärealistisia, Raatikainen lisää.

Raha on tietenkin tärkeää, kun bisneksestä on kysymys. EduClusterin toiminnan on oltava taloudellisesti kannattavaa, eikä myöskään tiedekunnan koulutusvientiprojekteihin saa käyttää yliopiston perusrahoitusta.

– Vaikka meidät tunnetaan Pisa-tuloksista, ei sillä tiedolla vielä mitään myydä. Suomalaiset ovat liikkeellä alueilla, joissa pohjoisamerikkalaiset, britit ja saksalaiset ovat jo pitkään hioneet myyntitaitojaan, Raatikainen huomauttaa.

Kilpailua isojen myyjien markkinoilla

Kilpailijoiden resurssit ovat täysin eri mittaluokissa, he ovat tehneet vientiä jo pitkään. Amerikkalaisilla ja bri-

A map of the world

teillä on lisäksi kielietu, eikä businessajatteluun totutemisessa ole heidän koulutusjärjestelmässään ongelmia. Ala ei ole helppo, mutta kohdentamalla tarjontaa on jouskossa mahdollista pärjätä.

– Hinnalla me ei pystytä kilpailemaan, Pasi Ikonen toteaa. Suomalaisen on löydettävä joku muu myyntivaltti. Sellainen on koulutuksen räätälöinti ostajan tarpeisiin. – Emme myy valmista pakettia, vaan lähdemme liikkeelle kysymällä, miten voimme auttaa. Ja on meillä myös hyvin tuotteistettua tarjontaa, Raatikainen huomauttaa.

– Tarjoamme selkeitä harjoitteita, metodeja omaan oppiaineeseen, esimerkiksi ryhmädynamiikan parantamiseksi, Ikonen luettelee. – Se on työkalupakki asioille, jotka meillä ovat kehittyneet tutkimusperusteisesti. Myymme tutkimukseen perustuvaa koulutusta, hän lisää.

Kiina ostaa opettajille oppia

Markkinointi on erittäin tärkeää. Yhteistyökumppaneita etsitään jalkautumalla alueille paikallisella tasolla. EduClusterin Aasian markkinasta vastaava päällikkö **Anna Korpi** asettui puoleksitoista vuodeksi Shanghaihin. Paikallinen verkottuminen tuotti tulosta. Pekingin Chaoyangin alueella on 70 000 opettajaa, joille kiinalaiset viranomaiset ovat päättäneet tarjota viikon mittaisen kansainvälisen koulutuksen, josta myös suomalaiset ovat kilpailleet oman siivunsa.

Viikko on lyhyt, mitä siinä ajassa ehtii opettaa? Tiina Raatikaisen mukaan aina ehtii jotakin. Pitää tietenkin olla käytännönläheinen ja selkeä teema.

Kouluttajan työ kehittyvissä maissa vaatii erityistä joustavuutta ja kykyä ratkoa ennalta arvaamattomia tilanteita. Vaikka asiat kuinka sovitaan etukäteen, asiakkaan järjestelmällisyys ei aina vastaa suomalaista käsitystä asioiden hoitamisesta.

– Usein Pekingiin matkatessa ei vielä lentokoneessaakaan tiedä, minkä kokoinen ja tasoinen ryhmä paikan päällä odottaa. Oma jännityksensä on siinä, minkälainen tulkki mahdetaan saada koulutuksen tueksi. Nykyään Jyväskylätä matkaan lähtee kaksi opettajaa kerralla, mikä helpottaa asioiden järjestelyä paikan päällä, Ikonen kertoo.

Opettajien täydennyskoulutustarpeen etukäteissuunnittelua hankaloittaa se, että Kiinassa on melko mahdollonta päästä tutustumaan koulujen arkeen. Paikalliset ovat hyvin haluttomia avaamaan luokkien ovia. Siihen

Tiina Raatikainen ja Pasi Ikonen matkaavat maailmalla myymässä koulutusta. Viennin kohteet löytyvät kaukaa kartan laidalta.

” Hinnalla emme pysty kilpailemaan. Lähdemme liikkeelle kysymällä, miten voimme auttaa.

on syynsä. Kiinan koulumaailma on hyvin hierarkkinen. Oppimistuloksia, opettajia, rehtoreita ja kouluja arvioidaan kaiken aikaa. Ulkopuolisen pelätään tulevan vain arvioimaan toimintaa.

– Jos päästäänkin joskus vierailemaan koulussa, meille järjestetään mallitunti. Arkea me emme pääse näkemään, Raatikainen kertoo.

Kiinassa on vain aineenopettajia. Oppiaine hallitaan, mutta pedagogiikka puuttuu. Opettaja on tekninen opetuksen toteuttaja. – Ikään kuin he noudattaisivat tiettyä käsikirjoitusta ja lukisivat sovitut vuorosanat, Ikonen kuvailee.

Vienti epäilyttää vieläkin

Koulutusvientiin suhtaudutaan yhä hienoisella epäilyksellä. Suomalainen koulutus nähdään kansallisena aarteena, jota ei saisi muille paljastaa. – Me myymme puuta ja muita luonnonvaroja. Jos meillä on hyvää koulutuspuuta, miksi emme voisi sitä myydä, Raatikainen kysyy.

Paheksutaan myös sitä, miten voidaan viedä koulutusta maihin, joiden poliittinen päätöksentekojärjestelmä ei ole demokraattinen.

– Kasvatus ja koulutus ovat ainoita asioita, joilla voidaan kehittää yleistä ymmärryksen ja sivistyksen tasoa. Suurin osa esimerkiksi Arabian niemimaan koulutettavista on naisia, joiden kautta voimme vaikuttaa myös lasten ja erityisesti tyttöjen asemaan, Raatikainen vastaa arvostelijoille.

– Parhainta palautetta on se, että näkee opettajissa innostuksen johonkin asiaan. Ei tässä maailmaa mullisteta, mutta pienillä asioilla mennään eteenpäin, Raatikainen uskoo.

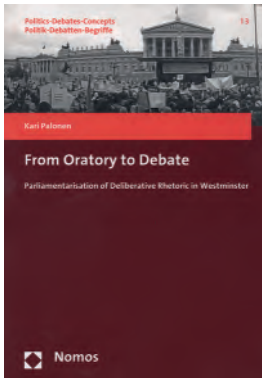
Jotkut viennin kritisoiijat eivät huomaa vastaavia ongelmia muiden hyödykkeiden kaupassa. – Ostetaanhan bensaakin, eikä mietitä mistä se alun perin tulee. Koulutusosaamisen vientiä voi verrata vaikkapa paperikoneiden markkinointiin. Pidetään ihan luonnollisena, että myydään kone ja sitten opetetaan sitä huoltamaan, Ikonen näkee.

Hän on havainnut asenteiden muuttuneen vuosien mitaan. Koulutusvientä arvostetaan yliopistossa nykyisin. Pian ollaan uuden haasteen edessä. Pystytäänkö yliopistotasolla vastaamaan viennin laajenemiseen? ■

Retoriikan parlamentaarinen käänne

Kari Palonen, *From Oratory to Debate. Parliamentarisation of Rhetoric in Westminster*. Baden-Baden: Nomos 2016, 262 s. Politics–Debates–Concepts / Politik–Debatten–Begriffe, toim. Claudia Wiesner ja Kari Palonen.

Suomalaiset politiikan tutkijat ”löysivät” retoriikan 1980-luvulla, mutta alkoivat tutkia parlamentaarista retoriikkaa vasta 2000-luvun puolella. 1800-luvulla siitä oli kuitenkin kirjoitettu melkoisesti. Tämä oli yksi lähtökohta **Kari Palosen** akatemiaprofessorin projektille Dissensuksen politiikka. Parlamentarismi, retoriikka ja käsite-

historia (2008–2012), johon *From Oratory to Debate* liittyy.

Parlamentaarinen retoriikka on debatin, ei erillisten puheiden, retoriikkaa. Kirja käsittelee sitä, miten brittiläinen retoriikkakirjallisuus 1700-luvun lopulta toiseen maailmansotaan on ymmärtänyt tämän. Parlamentin jäsenten ja virkailijoiden sekä parlamenttijournalistien kirjoitukset ovat tässä suhteessa kiinnostavampia kuin akateeminen kouluretoriikka.

Parlamenttipuhe on periaatteessa kiistanalaista, asialistan kysymyksiä käsitellään useissa vaiheissa niin täysistunnossa kuin valiokunnissakin. Replikeillä, työjärjestyspuheenvuoroilla ja välihuudoilla on keskeinen sijansa debattia väreittävinä ja suuntaavina tekijöinä. Tässä mielessä on oikeutettua puhua retoriikan parlamentaarista käänteestä.

Claudia Wiesner ja Kari Palonen perustivat Nomos-kustantamoon vuonna 2014 kirjasarjan politiikan debateista ja käsitteistä. Siinä on julkaistu myös jyväskyläläisten tutkijoiden **Suvi Soinisen** ja **Tuula Vaarakallion** toimittama *Challenges to Parliamentary Politics*. ■

Virukset – paljon harmia mutta myös hyötyä

Matti Vuento: *Virukset. Näkymättömät viholliset*. Gaudeamus 2016.

Virusia pelätään hyvästä syystä. Ne aiheuttavat ihmiskunnalle paljon harmia hankalien sairauksien ja tappavien pandemioiden muodossa. Ne uhkaavat kasvisatoja ja tappavat eläimiä. Toisaalta viruksia on opittu hyödyntämään muun muassa biolääketieteessä. Kenties niiden nerokkaat menetelmät solujen harhauttamiseksi johtavat tulevaisuudessa jopa syövän voittamiseen. ▶

Kun sota piti vielä otteessaan

Rauhaton rauha. Suomalaiset ja sodan päättyminen 1944-1950. Toimittaneet Ville Kivimäki ja Kirsi-Marja Hytönen. Vastapaino, 2015, Tallinna. 394 sivua.

Historioitsija **Ville Kivimäen** teos sotilaiden murtuneista mielistä keräsi viime vuonna palkintoja. Aiheen käsittely jatkuu kotiutuneiden tunnemaaisemaa luotaavissa artikkeleissa. Kuvaavaa on mielialojen karuus ja todella koetun niukat kiitaukset, pelko, katkeruus ja sitkeä toiveikkaus – reaalipolitiikan lukkarinkouluksikin Kivimäki vaiheen kuvaa.

Heli Kananen käsittelee ortodoksi-evakkojen sopeutumista naapureihinsa. Vastaanotto saattoi olla kitkerää ja syrjivää. Sopeutuminen kesti liki puoli vuosisataa. Ajanjakson opeista ei ole pitkästi nykymuuttajien ja pakolai-

suuden kauteen: valtaväestöllä on ratkaisun avaimet asettumisen helpottamiseen.

Sotavuosien, vaaran vuosien ja rauhaan paluun kerronnat ja kuvaukset käsittelevät mm. naisten osaa kotirintamalla, asuntopulaa, lehdistöä tulevan tulkkinä sekä eri maan hallinnonalojen toimia siihen asti, kun viimeinen sotakorvausjuna saatteli maan rauhantalo-uteen.

Hytösen ja Kananen lisäksi Jyväskylän yliopiston tutkijoita kirjoittajista ovat **Timo Auvinen**, **Antero Holmila**, **Petri Karonen**, **Niina Lehtimäki** ja **Antti Malinen**. -TVK ■

Kullanarvoisia vinkkejä datajournalisteille

Matti Vuennon tuore kirja tutkii viiruksia paitsi taudinaiheuttajina myös merkittävänä vaikuttajina eliömaailman tasapainossa ja evoluutiossa. Se sukelttaa näiden solujen loisten maailmaan. Teos kertoo virusten ominaisuuksista, lisääntymistavoista ja niiden keinoista tunkeutua solujen sisään sekä pohtii rokotusten merkitystä ja virusten valjastamista hyötykäyttöön bioteknologiassa ja lääketieteessä.

Kirjoittaja on biokemian emeritusprofessori Jyväskylän yliopistosta. Hän on julkaissut lukuisia tieteellisiä artikkeleita virusten biologiasta ja osallistunut biokemian ja solubiologian oppikirjojen sekä nanoteknologiaa käsittelevän tietokirjan kirjoittamiseen. Tietokirjailijana Vuento pyrkii esittelemään luonnontieteitä myös laajalle yleisölle. Lisäksi hän on popularisoinut luonnontieteellisiä ilmiöitä lastenkirjoissa. ■

Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitoksella työskentelevien **Turo Uskali** ja **Heikki Kuutin** Datajournalismin työkäytännöt on ohittamaton käsikirja jokaiselle datajournalistille.

Vankkaan tutkimustietoon pohjautuva perusteos kertoo kaiken olennaisen datajournalistisesta toiminnasta, datan julkisuudesta, innovaatioista, työkaluista ja toiminnan eettisistä periaatteista.

Käytännön työhön antia tarjoavat myös datajournalismin tekijöiden haastattelut. Kirja on ensimmäinen suomenkielinen kokonaisuus aiheesta. Käsittelyssä paneudutaan Suomen lisäksi Yhdysvaltoihin sekä Iso-Britanniaan.

Suuret digitaaliset data-aineistot ja -työkalut muokkaavat merkittävästi journalistisia toimintatapoja. Data on nyt aiempaa helpommin saatavilla sekä hyödynnettävissä.

Kyseinen teos on tärkeä, sillä on erittäin olennaista, miten tietoa analysoidaan ja esitetään. On mahdollista, että suuret data-aineistot nousevat yhdeksi laadukkaana journalismin pelastajista.

Voidaankin sanoa, että olemme siirtäneet datajournalismin aikakauteen.

Teoksessa keskitytään myös tämän journalistisen erityisalan kehitykseen ja tulevaisuuteen. -HK ■

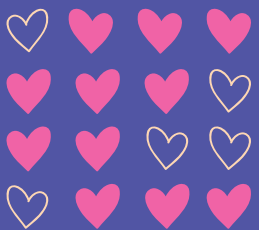
Elinvoimaa

SONAATTI

Makuelämyksiä

Saamamme tiedon mukaan

1004

on rakastunut ravintoloissamme

työntekijää palvelee sinua

Yli

10

ravintolaa kampusalueilla

400
000

kahvikuppia vuodessa

Tervetuloa!

www.sonaatti.fi

■ teksti Mari Heikkilä, kuvat Iida Liimatainen

Miljoonapotit islamin ja fysiikan tutkimukseen

Kaksi Jyväskylän yliopiston akatemiatutkijaa on saanut arvostetun ja kilpaillun Euroopan tutkimusneuvoston ERC Consolidator Grant -rahoituksen. **Jari Kaukua** sai islamilaisen filosofian tutkimukseen runsaat 1,5 miljoonaa euroa ja **Tuomas Lappi** kvarkkigluoniplasmaa käsittelevään tutkimukseen liki kaksi miljoonaa euroa.

Jari Kaukua avaa projektissaan tiedon luonteesta ja sen saavuttamisen menetelmistä käytyjä kiistoja islamilaisen teoreettisen ajattelun piirissä. Tutkimuksessa painottuvat filosofia, teologia, luonnontiede ja filosofisesti orientoitunut suuffilaisuus.

Tuomas Lappi on teoreettinen fyysikko. Hän tutkii kvarkkigluoniplasmaa, joka on aineen uusi olomuoto. Kvarkkigluoniplasma on seos, joka muodostuu aineen kaikkein pienimmistä osista, kvarkeista ja gluoneista. Tätä aineen olomuotoa kytetään nyt myös tuottamaan hiukkaskiihdyttimessä.

Consolidator Grant -rahoitusmuoto tukee ansioituneita uransa keskivaiheilla olevia tutkijoita, joilla on kulunut 7–12 vuotta tohtorin tutkinnosta. Hankkeiden kesto on viisi vuotta, 2016–2021. Rahoitettavat perustutkimushankkeet valitaan tieteellisen laadun perusteella. Ne voivat olla miltä tieteenalalta tahansa.

Kvarkkigluoniplasma on kuuma aihe

Kvarkkigluoniplasma on kansainvälisesti kiinnostava ja ajankohtainen aihe. Kyseessä on aineen pienimmistä osista, alkeishiukkasista eli kvarkeista ja gluoneista, kovassa kuumuudessa muodostuva seos, ”kvarkkipuuro”. Ensimmäistä kertaa se havaittiin Euroopan hiukkasutkimuskeskus CERNissä 1990-luvun lopulla. Nykyään sekä CERNin että Yhdysvaltojen Brookhavenin kansallisen laboratorion tutkijat kykenevät valmistamaan sitä. Tutkijat uskovat, että aine muistuttaa ominaisuuksiltaan nestettä.

– Kvarkkigluoniplasma kiinnostaa tutkijoita myös siksi, että se liittyy maailmankaikkeuden syntyvaiheisiin. Alkuräjähdyksen jälkeen muutaman millisekunnin ajan koko maailmankaikkeus oli oletettavasti kvarkkigluoniplasmaa, Lappi kertoo.

Tuomas Lappin aihe liittyy maapallon syntyvaiheisiin.

Käytännössä kvarkkigluoniplasmaa voidaan valmistaa isossa hiukkaskiihdyttimessä, jossa esimerkiksi lyijy- tai kultaytimet ohjataan törmäämään keskenään hyvin suurella nopeudella. Jos törmäyksessä on riittävästi energiaa, ytimet hajoavat plasmapisaraksi.

Tutkijat eivät pysty havainnoimaan syntyvää kvarkkigluoniplasmaa suoraan, sillä se on olemassa vain 10^{-23} sekuntia eli kymmenen potenssiin miinus 23. Se voidaan todentaa epäsuorasti hiukkasista, jotka muodostuvat plasman jäähtyessä ja laajentuessa sekä kvarkkien liimautuessa uudelleen toisiinsa hiukkasiksi. Syntyvän hiukkasparven koostumus pystytään ennustamaan teoreettisten laskelmien pohjalta.

Lappi tutkii ja mallintaa matemaattisesti erityisesti kvarkkigluoniplasman syntymisen alkuvaihetta, jossa atomit törmäyvät rajusti toisiinsa. Törmäyksessä syntyvän aineen lämpötila on valtava, 4–5 biljoonaa kelvinaastetta. Syntyvä plasmapisara on 150 000 kertaa auringon sisusta kuumempi.

Islamin filosofisen historian uudelleentulkintaa

Viimeaikaiset maailmanpoliittiset tapahtumat ovat lisänneet Kaukuan tutkimusaiheen ajankohtaisuutta. Hänen tutkimuksensa antaa eväitä myös tämän päivän keskusteluihin ja kansainvälisen tilanteen ymmärtämiseen. Projektin avaa islamilaista ajattelua historian valossa.

– Tieto tekee vaikeammiksi poliittisesti tarkoituksenmukaiset yksinkertaistukset. Toisinaan on esimerkiksi esitetty, että fundamentalismi ja uskonnollisten tekstien kirjaimellinen tulkinta kuuluvat perinteisesti islaminuskoon. Näin ei ole, Jari Kaukua vakuuttaa.

Kaukuan projektissa arvioidaan uudelleen näkemys, jonka mukaan jälkiklassinen islamilainen kulttuuri on luonteeltaan autoritaarista ja uutta kriittistä ajattelua tukahduttavaa. Tutkimus tarjoaa aineksia

oman aikamme kriittiselle islamille sekä

vahvistaa käsitystä,

jonka mukaan

1100-luvun jälkeistä

islamilaista perin-

nettä tulisi pitää luonnolli-

sena osana yleistä filosofian historiaa.

Projektin tarkasteluajanjakso ulottuu 1200-luvulta kolonialistisen kauden alkuun ja keskittyy perustaviin epistemologisiin kysymyksiin, miten tieto määritellään, millä kriteereillä se erotetaan muista episteemisistä asenteista ja mitkä ovat päteviä tiedon hankkimisen metodeja, sekä kysymyksiin tiedosta inhimillisen olemassaolon keskeisenä päämääränä. ■

Jari Kaukuan projektissa arvioidaan uudelleen jälkiklassista islamilaista kulttuuria.

Consolidator Grant
-rahoitusmuoto tukee
ansioituneita uransa
keskivaiheilla olevia
tutkijoita.

■ teksti Heikki Penttilä, kuva Petteri Kivimäki

Kiihdyttimellä pysyvyyden rajoille

Laitekanta pidettävä ajan tasalla

Kiihdytin on ydinfysiikan tutkimuksen moottori, mutta se ei yksin riitä. Ydinten tutkimuksessa tarvitaan lisäksi säteilynlmaisimia ja välineitä reaktioilla synnytettyjen ytimien lajitteluun ja eristämiseen. Fysiikan laitoksen kiihdytinlaboratorion uusin rekylyierotin MARA on IGISOL-massaerottimen ja RITU-rekylyierottimen jälkeen jo kolmas eksoottisten isotooppien lajitteluun tarkoitettu työkalu.

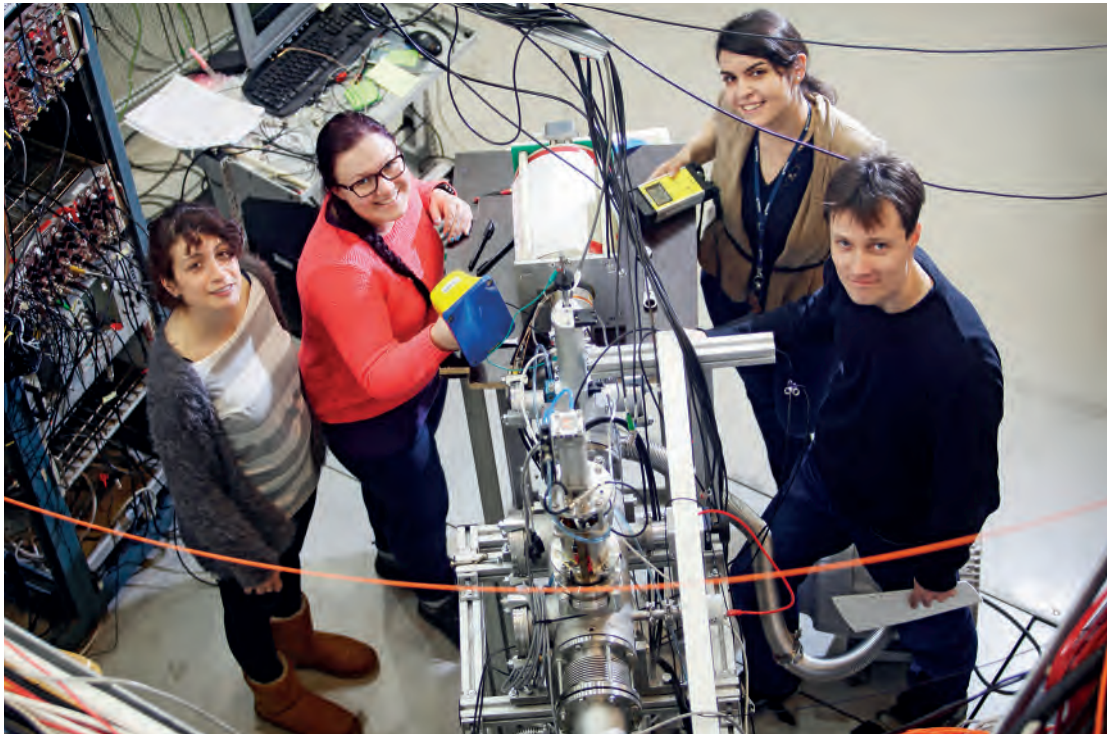
Kiihdyttimiä käytetään pääasiassa kokeelliseen ydinfysiikkaan, jonka kohteena ovat atomien ytimet ja niiden rakenne. Tutkimuksessa selvitetään muun muassa ai-

neen pysyvyyden rajoja: millainen yhdistelmä protoneita ja neutroneita pysyy koossa niin pitkään, että voidaan vielä puhua ytimestä? Eräät ydinreaktiot ovat tärkeitä, koska ne muuttavat ainetta energiaksi tähtien sisällä. Sivutuotteena syntyvät kaikki heliumia raskaammat alkuaineet, joista esimerkiksi planeetat ovat muodostuneet.

– MARA on suunniteltu varta vasten tutkimaan protonirikkaita ytimiä lähellä pysyvyyden rajaa, yliopistotutkija **Juha Uusitalo** sanoo.

– Näiden ytimien kautta kulkeva protonisieppaus eli ytimen ja protonin yhteensulautuminen on yksi kolmesta

Kiihdytinlaboratorion menetelmäkurssin opiskelijat Federica Defanchi Bisso (vas.), Orvokki Eerola ja Laetitia Canete harjoittelemassa massaerottimen käyttöä. Ryhmätyötä ohjaa Sami Rinta-Antila.

mahdollisesta tavasta, joilla raskaat alkuaineet ovat voineet muodostua tähdissä, hän lisää.

Kun tiettyyn tutkimukseen tai testaukseen tarvitaan aina juuri siihen sopivat työkalut, laitteistojen määrä väistämättä ajan mittaan kasvaa. Vaikka maali MARA:n magneeteissa ei ole vielä kunnolla kuivunut, sille suunnitellaan jo ensimmäistä päivitystä. MARA:n yhteyteen rakennettava IGISOL-tyyppinen kaasupysäytin mahdollistaa esimerkiksi hyvin vaikeasti tuotettavien isotooppien atomimassojen tarkkuusmittaukset.

Tavoitteena tarkempi sekunti

Lyhytikäiset ytimet ovat vaikeita valmistaa, joten niiden kanssa tiedettä täytyy tehdä atomi kerrallaan. Kiihdytinlaboratoriossa on kehitetty ainutlaatuisia menetelmiä yksittäisten atomien eristämiseen ja liikuttelemiseen. Niitä käyttävät tutkijat osallistuvat professori **Iain Mooren** johdolla kansainväliseen nuClock-projektiin, jossa niitä sovelletaan ²²⁹Th-ytimien tutkimiseen.

Tämän tutkimuksen perimmäinen tavoite on uusi sekunnin määritelmä. Nykyinen perustuu ¹³³Cs-atomin elektroniverhosta lähtevän mikroaaltosäteilyn värähdysjakson keston. Mahdollisen uuden määritelmän pohjana olisi ²²⁹Th atomin ytimen tietyn viritystilän purkautu-

Kiihdytinlaboratoriossa on kehitetty ainutlaatuisia menetelmiä yksittäisten atomien eristämiseen ja liikuttelemiseen.

misesta lähtevän sähkömagneettisen säteilyn jaksonaika. Se on miljoona kertaa cesiumin mikroaaltosäteilyn jaksoa lyhyempi.

Ytimen siirtymään kiinnitetty sekunti olisi tietysti yhtä pitkä kuin nykyinen, mutta miljoona kertaa tarkempi. Ennen kuin sekuntia päästään määrittelemään uudestaan, kyseisen viritystilän ominaisuudet pitää tuntea riittävän tarkasti. Näitä mittauksia tehdään kiihdytinlaboratorioissa välineillä, jotka on alun perin kehitetty muuhun tarkoitukseen. ■

Suosittu vierailukohde

Fysiikan laitoksessa on 75 tohtoritasoista tutkijaa, joista 35 työskentelee kiihdytinlaboratoriossa. Laboratoriossa vierailee runsaasti ulkomaalaisia tutkijoita. Jo heidän vuosittain käyttämänsä tutkimusaika vastaa yhteenlasien kymmentä henkilötyövuotta.

Sitä aikaa, jonka he käyttävät kotiyliopistoissaan ja -instituuteissaan Jyväskylän kiihdytinlaboratorion kokeiden valmisteluun, analysointiin, tulosten tulkintaan ja tutkimusrahoituksen hakemiseen on jokseenkin mahdollonta arvioida.

Kiihdyttimiä on yhä enemmän alettu käyttää myös erilaisiin sovelluksiin, etenkin elektroniikan testaamiseen ja joidenkin erityisvalmisteiden tuottamiseen.

Yliöstörinteen laboratoriossa on neljä kiihdytintä: raskasionisyklotroni K-130, kevytionisyklotroni MCC-30/15, van de Graaf -tyyppinen Pelletron-kiihdytin materiaalfysiikan tutkimukseen ja Varian C-Linac elektro-

nikihdytin. Edellisessä elämässään sädehoitokoneena toiminut C-Linac on muokattu avaruuselektroniikan säteilynkeston testauslaitteeksi Euroopan avaruustutkimuskeskus ESA:n tuella.

Suomen Akatemia myönsi yli miljoona euroa fysiikan laitoksen kiihdytinlaboratorion tutkimuslaitehankintoihin ja päivitykseen vuodenvaihteen infrastruktuurihauussa. Professori **Ari Jokisen** johdolla uusitaan kiihdytinlaboratorion ohjausjärjestelmä.

NuClock – Mittausta monessa maassa

NuClock-projektiin osallistuvat Jyväskylän yliopiston professori Iain Mooren ryhmän lisäksi Wienin teknillinen yliopisto (konsortion koordinaattori), Physicalisch-Technische Bundesanstalt BTB (Suomen Mittaustekniikan keskusta vastaava saksalainen instituutti), Ludwig Maximilianin yliopisto (München), Heidelbergin yliopisto, Heidelbergin Max Planck -instituutti, Garhingin kvanttiopitiikan Max Planck -instituutti ja saksalainen lasertekniikan yritys TOPTICA Photonics AG. ■

www.nuclock.eu

■ teksti Vesa Holm, kuvat Jyväskylän yliopiston tiedemuseo

VIHDOINKIN KESÄLOMA!

Kuva on otettu Aallon harjoituskoulun, nykyisen X-rakennuksen edessä touku-kuussa 1957 kevätkuuhlapäivänä, jolloin vuoden aikana tehdyt käsityöt sai kotiin.

Suomen kielen lehtorina kasvatustieteellisessä korkeakoulussa toiminut **Ahti Rytkönen** harrasti valokuvau-
sta ja kuvasi usein myös tapahtumia korkeakoulun
alueella. Sivun kuvat ovat hänen ottamiaan.

Kampuksen arkkitehtuuriin ja historiaan voi perehtyä uudistetun kampusoppaan avulla. Kirjanen tutus-
tuttaa Seminaarinmäen, Mattilanniemen ja Ylistön-
rinteen kampusten rakennettuun historiaan, omalei-
maiseen arkkitehtuuriin ja puistoalueiden piirteisiin,
opiskelijaelämää unohtamatta.

Opas on myynnissä yliopistokauppa Sopissa. Pai-
nettua kampusopasta täydentävät mobiilioppaat, joita
voi käyttää missä ja milloin vain omalla älylaitteella.
Mobiilioppaat löytyvät osoitteesta
tarinasoitin.fi/jytm ■

Harjoituskoulun oppilaita pihaleikeissään
vuonna 1954 lähellä nykyistä Historica-
rakennusta, jossa harjoituskoulu toimi
ennen Aallon rakennusten valmistumista.

KUVA: MIKKO LATTINEN

Liikkeessä – kongresseissakin

Järjestä onnistunut kongressi Jyväskylässä!

Jyväskylä Convention Bureau auttaa kansainvälisen tai valtakunnallisen tapahtuman, kokouksen, seminaarin tai kongressin hankkimisessa Jyväskylään.

Tarjoamme maksutonta ja puolueetonta asiantuntija-apua suunnitteluvaiheessa, mm. hakumenettelyssä ja hakuvaiheen markkinoinnissa. Paljon tietoa sekä kongressin järjestäjälle että kongressiin osallistujille löytyy uudistuneilta nettisivuiltamme www.jcb.fi.

Ota yhteyttä

Jyväskylä Convention Bureau
jaana.ruponen@jkl.fi | +358 (0)50 344 6496

Jyväskylä
Convention Bureau

CONFERENCE EXCELLENCE

■ teksti Birgitta Kempainen, kuva Petteri Kivimäki

Aivot pitävät pitkistä lenkeistä

Tiivistynyt yhteistyö yli laitos- ja tiedekuntarajojen on mahdollistanut merkittäviä tutkimustuloksia liikunnan ja oppimisen välisistä yhteyksistä.

Psykologian laitoksen akatemiattutkija **Miriam Nokia** ja liikuntabiologian laitoksen professori **Heikki Kainulainen** ovat saaneet kuluvana keväänä vastata ahkerasti haastattelupyyntöihin ja seuranneet positiivisesti yllättyneinä tutkimuksensa saamaa huomiota niin tiedepiireissä kuin sosiaalisessa mediassa.

Kahden laitoksen yhteistyönä toteutetussa tutkimuksessa tarkasteltiin eri liikuntamuotojen vaikutuksia aikuisten urosrottien hippokampuksen neurogeneesiin eli uusien hermosolujen muodostumiseen. Sillä tiedetään olevan suuri rooli käyttäytymisen ja oppimisen kannalta. Juoksuharjoittelusta, voimailusta ja intervalliharjoittelusta merkittäviä positiivisia vaikutuksia ilmeni ainoastaan pitkäkestoisen juoksun eli aerobisen harjoittelun kohdalla.

Voimaharjoittelulle vertailutietoa

– Vaikka aerobisen liikunnan positiiviset vaikutukset aivojen toimintaan ja oppimiseen ovat olleet tiedossa, ei intervalli- ja voimaharjoittelusta ole saatu vastaavaa tutkittua tai verrattavissa olevaa tietoa. Myöskään yksilöllisen geneettisen vaihtelun vaikutuksia ei ole juuri tutkittu, Kainulainen kertoo.

Tavallisten rottien lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin yhteistyökumppaneiden Michiganin yliopistossa jalostamia rottakantoja, joilla oli joko korkea tai matala synnynäinen kapasiteetti parantaa omaa aerobista suoritusky-

kyään. Rotat harjoittelivat 6–8 viikkoa juoksua, voimailua tai intervalliharjoittelua ja verrokkeina toimivat saman rottalinjan edustajat, joiden liikunta rajoittui tavallisessa häkissä elämiseen.

Geneettisellä perimällä suuri vaikutus

Tulokset osoittivat, että vain pitkäkestoinen aerobinen harjoittelu edisti hippokampuksen neurogeneesiä. Sitä tapahtui eniten niillä rotilla, joiden geneettinen perimä tuki aerobisen harjoittelun positiivisia vaikutuksia.

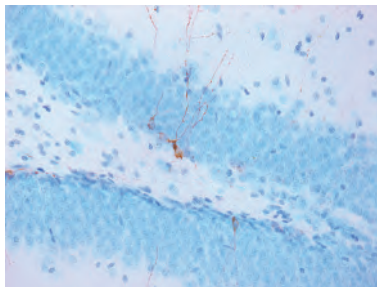
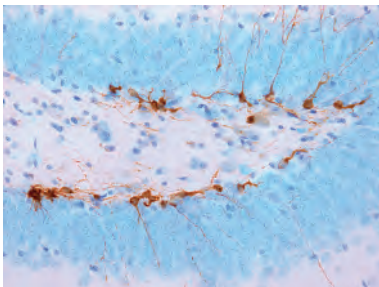
– Myös ihmisillä on havaittu sama geneettisen perimän vaikutus aerobiseen kapasiteettiin. Yksi mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe onkin, saadaanko alhaisesta synnynnäisestä kapasiteetista huolimatta neurogeneesiä tuettava harjoittelun avulla, Nokia ja Kainulainen kertovat.

Vaikka tuloksia ei voida suoraan yleistää ihmisiin, rohkaisee tutkijapari eri liikuntamuotoja harkitsevaa valitsemaan ainakin aerobisen liikunnan osaksi arkielämää.

– Aerobista harjoittelua on helpompi tehdä tarpeeksi pitkiä aikoja positiivisten vaikutusten saamiseksi. Tyyppillisesti voimaharjoittelun ja intervallin kestot ovat sen verran lyhyitä, että samoihin tuloksiin on vaikea päästä, Kainulainen selventää.

Tutkimukset jatkuvat Suomen Akatemian rahoittaman AFIS-konsortion puitteissa. Tavoitteena on tulosten syyseuraussuhteita hyödyntämällä tarjota enemmän myös ihmisiin sovellettavaa tietoa.

– Joka tapauksessa lenkille lähtö kannattaa, sillä pitkäkestoisen aerobisen harjoittelun positiiviset vaikutukset aivojen toimintaan ovat niin selvät, Nokia summaa. ■

Pitkiä matkoja juosseella rotalla (vas.) muodostui enemmän uusia, kuvassa ruskeita, hippokampuksen soluja kuin rotalla, joka ei juossut. Kuvat: Miriam Nokia

Miriam Nokia ja Heikki Käinulainen
rohkaisevat valitsemaan ainakin
aerobisen liikunnan osaksi arkielämää.

LIIKENNESÄÄNTÖJEN on joskus todettu olevan yksi harvoista asioista, jotka on onnistuttu toteuttamaan maailman kaikissa valtioissa ja kulttuureissa. Moisen väitteen esittäjä on tuskin yrittänyt ajaa polkupyörällä Kairon keskustassa. Toisaalta Suomessa liikennesäännöt ylittävät tärkeydessään jopa itse liikenteen. Tämän voi havaita kesäaamuisin minkä tahansa taajaman risteyksessä. Tuolloin on mahdollista nähdä yhtä aikaa neljät liikennevalot ja yli kaksikymmentä liikenneverkkiä mutta ei ainuttakaan ajoneuvoa tai ihmistä havainnoitsijaa itseään lukuun ottamatta.

ON HARHAANJOHTAVAA puhua mannerlaatoista. Tosiasiassa kyse on suurista muodostelmista, jotka ovat siistin laatoituksen sijaan muodostaneet aikanaan saumattoman kokonaisuuden. Voidaanko oppositiolta odottaa asian johdosta välikysymystä vielä ennen kesää? Ei voida.

DONALD TRUMP on presidenttikampanjansa myötä jakanut amerikkalaiset kahteen eri leiriin mitä tulee maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen. Toinen leireistä suunnittelee Trumpin mahdollisen valinnan seurauksena muuttoa Kanadaan ja toinen Meksikoon. Jälkimmäisen Trump yrittää tosin estää rakennuttamalla maiden rajalle muurin. Tämä on järkevää ainoastaan bisnesmielessä, sillä esimerkiksi entinen Berliinin muuri on myyty jo useampaan kertaan turisteille pienissä muovipusseissa, jotka sisältävät värjättyjä betonimuruja. Trumpin kannattamisen tapaan monet ihmiset ovat tehneet ostopäätöksen siitä huolimatta, että läpinäkyvän pinnan alla on selkeästi jotakin arvotonta.

VOIKO VIRTUAALILASEILLA nähdä sen miten asiat todellisuudessa ovat?

KANSAINVÄLISEN ISS-AVARUUSASEMAN rakentamiseen ja ylläpitoon on käytetty vajaassa kahdessakymmenessä vuodessa noin sata miljardia euroa. Mikäli avaruusaseman ansiosta ihmiskunta saa jossakin vaiheessa kontaktin maapallon ulkopuoliseen elämänmuotoon, näillä on parempi olla luottokortti mukanaan.

JOS TEILLÄ EI JOSKUS ole muuta tekemistä, miettikää kenen idea oli valita Euroopan Unionin tunnusmuusiikiksi sävellys nimeltä Oodi ilolle.

@xtoiseen

TIETEENTEKIJÖIDEN LIITTO
FORSKARFÖRBUNDET

The Finnish Union of University Researchers and Teachers

Tiedettä elämää varten.

www.tieteentekijoidenliitto.fi

Esittelemme Jyväskylän yliopistoon liittyviä henkilöitä.

Marja Heikkilä

Opiskelu auttoi tietoiseen ajatteluun

Olet Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen hankepäällikkö 31.10.2016 saakka. Miten kuvailisit tehtävääsi?

Vedän hanketiimiä, jonka tehtävänä on tuottaa Keski-Suomeen toimintamalli, jolla turvataan asukkaiden ja asiakkaiden toimivat sosiaali- ja terveyspalvelut. Tätä toteutetaan mm. vahvistamalla peruspalveluja ja kehittämällä johtamista.

Olet valmistunut Jyväskylän yliopistosta valtio-oppi pääaineena. Miten valitsit juuri tuon oppiaineen?

Aloitin opiskeluni yhteiskuntasuunnittelun koulutusohjelmassa, joka ei osoittautunut toimivaksi. Päätin siirtyä vanhaan pääainemuotoiseen opiskeluun, silloin kun se vielä oli mahdollista. Valtio-oppi kiinnosti, opiskelin myös filosofiaa ja yhteiskuntapolitiikkaa.

Onko opinnoistasi ollut hyötyä työurallasi ja nykyisessä tehtävässäsi?

Erityisesti näistä on ollut hyötyä: tietoisemman ajattelun oppiminen, erittely, kyseenalaistamisen ja dialogin taidot – ymmärrys inhimillisestä toiminnasta ja yhteiskunnan muutoksesta.

Teet myös yhteistyötä yliopiston kanssa. Kuinka tärkeää se on työsi kannalta?

Hankkeessa on tehty ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, koulutus- ja kehittämiskeskukseksi Keski-Suomeen yhteistyössä muun muassa yliopiston kanssa. Myös varsinaisessa työssäni, Keski-Suo-

men sosiaalialan osaamiskeskuksen johtajana, teen runsaasti yhteistyötä eri alojen tutkijoiden ja opettajien kanssa.

Mikä hankepäällikön työssä on vaikeinta? Mikä mukavinta?

Sote-lainsäädännön junnaaminen hankaloittaa työtä. Mukavinta on palvelujen kehittäminen aktiivisten ja osaavien sote-ammattilaisten, kokemusasiantuntijoiden, tutkijoiden ja opettajien kanssa.

Edellinen haastateltava Nordean pääekonomisti Aki Kangasharju kysyy sinulta: En kysy sitä, mitä haluat lisää julkiselta vallalta vaan sitä, mitä sinä voisit konkreettisesti tehdä Suomen talouden ja julkisen talouden tervehdyttämiseksi.

Tekisin Keski-Suomessa kehitettyjen oppien kautta toimivam-

man ja asiakaslähtöisemmän sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestelmän, jolla säästetään myös selvää rahaa. Hallituksen ja eduskunnan päätökset tukisivat asiaa erittäin vahvasti.

Mitä haluaisit kysyä seuraavalta haastateltavalta?

Olen työssäni havainnut, että meillä on liian paljon yksinäisiä ja turvottomia ihmisiä. Se lisää sairastavuutta ja palvelujen tarvetta – jopa oikeuden ottamista omiin käsiin. Millä tavalla parantaisit ihmisten myönteistä sosiaalista vastuuta ja toisista huolehtimista?

Teksti Anitta Kananen

PETTERI KIVIMÄKI

Posti Oy

Posti Green

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

LAHJOITA YLIOPISTOLLE – SAAT VEROVÄHENNYKSEN

Käytämme lahjoitusvarat kärkialojemme vahvistamiseen.
Lahjoitus on verovähennyskelpoinen myös yksityishenkilölle.

Vähintään 10 000 euron lahjoituksen voimme suunnata
toiveidenne mukaisesti jollekin yliopiston koulutusalueelle:

1. Humanistinen
2. Kasvatustieteellinen
ja opettajankoulutus
3. Liikuntatieteellinen
4. Terveystieteiden
5. Kauppätieteellinen
6. Luonnontieteellinen
7. Psykologia
8. Yhteiskuntatieteellinen

jyu.fi/yliopistontukijat